

LINEAMENTA

I Synodu Diecezji Bydgoskiej

Założenia i kierunki wspólnego rozeznawania

Opracowanie

Komisja Główna Synodu

Redakcja

ks. Karol Rawicz-Kostro

Sekretarz Generalny Synodu

Bydgoszcz, 28 listopada 2026

Słowo wstępne

I Synod Diecezji Bydgoskiej, przebiegający pod hasłem „Tradycja i misja", wchodzi w etap prac komisji. Niniejsze *Lineamenta* zbierają w jednym dokumencie założenia i kierunki rozeznania sześciu komisji tematycznych: ds. przekazu wiary, ds. ludu Bożego, ds. duszpasterstwa i ewangelizacji, ds. kultu Bożego, ds. dzieł miłosierdzia oraz ds. struktur diecezjalnych, wraz z podkomisjami ustanowionymi przez Biskupa Bydgoskiego dekretem z 17 października 2026 r.

Dokument powstał na podstawie zagadnień, schematów prac, protokołów i syntez przygotowanych przez komisje i podkomisje podczas ich pierwszych spotkań jesienią 2026 r. Każda część ma ten sam układ: cel prac, rozdziały z numerowanymi punktami i pytaniami do rozeznania oraz proponowane owoce prac. Punkty mają numerację ciągłą w całym dokumencie, aby w konsultacjach i w dalszych pracach można było łatwo się do nich odwoływać.

Lineamenta nie są jeszcze prawem Synodu, nie zawierają więc przyjętych uchwał ani nowych przepisów diecezjalnych. Porządkują materiały wyjściowe, wyznaczają tematy konsultacji i wskazują, czego można oczekiwać po pracach komisji. Każda propozycja wymaga rozeznania, konsultacji oraz opracowania we właściwym trybie synodalnym; kompetencja do stanowienia i promulgowania prawa należy do Biskupa Bydgoskiego.

Poszczególne części odzwierciedlają różny stopień zaawansowania prac. Niektóre komisje dysponują już rozbudowanym schematem zagadnień, inne dopiero ustalają swój zakres, a część podkomisji nie przedstawiła jeszcze własnych tematów. Wiele spraw dotyczy więcej niż jednej komisji. Zostały one wskazane wprost, aby można je było rozdzielić przed redakcją projektów i uniknąć powtórzeń, a ich zestawienie wraz z sugestiami podziału zadań zawiera część VII; rozstrzyganie sporów kompetencyjnych należy do Komisji Głównej Synodu.

Zgodnie ze wskazaniem przekazanym komisjom chodzi o wypracowanie narzędzi, które to, co Kościół już naucza i postanawia, wprowadzą lub umocnią w życiu diecezji. Dlatego przy każdej propozycji stawia się pytanie o rzeczywistą potrzebę, odpowiedzialnych, zasoby i sposób oceny owoców.

Lineamenta kierujemy do członków Synodu, parafialnych grup synodalnych, duszpasterzy, osób konsekrowanych, ruchów i wspólnot oraz wszystkich wiernych diecezji. Prosimy o lekturę połączoną z modlitwą, o rozmowę we wspólnotach i o odpowiedzi na pytania do rozeznania; pomocą służy karta odpowiedzi konsultacyjnej zamieszczona na końcu dokumentu. Zebrane głosy wrócą do komisji i staną się podstawą projektów przedkładanych na sesjach plenarnych.

Prace Synodu zawierzamy wstawiennictwu Najświętszej Maryi Panny, Matki Pięknej Miłości, oraz bł. bp. Michała Kozala.

ks. kan. Tomasz Cyl

Przewodniczący Komisji Głównej
I Synodu Diecezji Bydgoskiej

Bydgoszcz, 17 listopada 2026 r.

Układ dokumentu

Część I **Komisja ds. przekazu wiary** pkt 1–39
- I Wspólna rama przekazu wiary
- II Rodzina jako miejsce przekazu wiary
- III Parafia jako środowisko wzrostu wiary
- IV Formacja dorosłych i katechumenat dorosłych
- V Nauczanie religii i katecheza parafialna
- VI Proponowane owoce prac

Część II **Komisja ds. ludu Bożego** pkt 40–74
- I Misterium Kościoła i godność ochrzczonych
- II Komunia i misja w warunkach współczesnego człowieka
- III Powołanie i współodpowiedzialność świeckich
- IV Życie konsekrowane i stowarzyszenia życia apostolskiego
- V Diakonat stały
- VI Życie i formacja prezbiterów
- VII Posługa pasterska i troska o powołania
- VIII Proponowane owoce prac

Część III **Komisja ds. duszpasterstwa i ewangelizacji** pkt 75–105
- I Parafia misyjna i współpraca w duszpasterstwie
- II Ruchy i wspólnoty katolickie
- III Nowa ewangelizacja
- IV Młodzież i młodzi dorośli
- V Media i komunikacja
- VI Proponowane owoce prac

Część IV **Komisja ds. kultu Bożego** pkt 106–133
- I Liturgia jako uwielbienie Boga i uświęcenie Ludu Bożego
- II Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego
- III Sakramenty uzdrowienia oraz sakramenty w służbie komunii
- IV Kult pozasakramentalny
- V Formacja liturgiczna
- VI Muzyka kościelna
- VII Budownictwo i sztuka sakralna
- VIII Proponowane owoce prac

Część V **Komisja ds. dzieł miłosierdzia** pkt 134–153
- I Misja miłosierdzia i osoby wymagające wsparcia
- II Parafia i Caritas
- III Wolontariat
- IV Współpraca i informacja o pomocy
- V Finansowanie i relacje z darczyńcami
- VI Proponowane owoce prac

Część VI **Komisja ds. struktur diecezjalnych** pkt 154–186
- I Porządek prawa diecezjalnego
- II Kuria i instytucje diecezjalne
- III Dekanat
- IV Parafia
- V Stowarzyszenia, dzieła i grupy diecezjalne
- VI Dobra doczesne Kościoła
- VII Proponowane owoce prac

Część VII **Zbieżności tematyczne i kwestie do rozstrzygnięcia**

Część I

Komisja ds. przekazu wiary

Cel prac

Przedmiotem rozeznania jest przekaz wiary w Diecezji Bydgoskiej, widziany jako jedna droga człowieka przez całe życie: od chrztu i dzieciństwa, przez młodość, dorosłość, małżeństwo i rodzinę, aż po dojrzałość, powrót do wiary i misję. Celem prac Komisji jest rozpoznanie, gdzie ta droga się urywa, oraz wskazanie takich sposobów towarzyszenia, formacji i współpracy rodziny, parafii i szkoły, dzięki którym człowiek na każdym etapie wie, jaki jest następny krok, kto mu towarzyszy i dokąd może pójść dalej.

I Wspólna rama przekazu wiary

1 Zadanie Komisji i podkomisji

Pytanie nadrzędne Komisji brzmi: jak rozumiemy przekaz wiary i po czym rozpoznajemy, że prowadzi on człowieka do dojrzałego życia wiarą. Komisja wypracowuje wspólną ramę i matrycę pytań, przekazuje je podkomisjom, a na końcu zbiera ich wnioski, dobre praktyki i propozycje dla Synodu. Podział zakresów rozpoczęto na pierwszym spotkaniu bez jego zamykania.

2 Droga wiary przez całe życie

Formację warto widzieć jako jedną drogę obejmującą kolejne etapy życia, a nie jako zbiór niezależnych kursów i przygotowań sakramentalnych. Oś tej drogi tworzą: chrzest, wczesne dzieciństwo, dzieciństwo, młodość, bierzmowanie, młoda dorosłość, dorosłość, małżeństwo i rodzina, powrót lub katechumenat oraz dojrzałość i misja. Przy każdym etapie stawia się te same trzy pytania: jaki jest następny krok, kto towarzyszy i gdzie dalej.

3 Miejsca przerwania przekazu

Komisja bada ciągłość między etapami, a podkomisje sprawdzają, jak przejścia te działają w rodzinie, parafii, nauczaniu religii i formacji dorosłych. Diagnoza ma pokazać, gdzie realnie gubiona jest ciągłość, kogo tracimy, w którym momencie i z jakich przyczyn. Należy sięgnąć do materiałów źródłowych okresu presynodalnego, w tym do samych ankiet, a nie tylko do gotowych podsumowań.

4 Kryteria dobrej praktyki

Podkomisje otrzymują wspólne kryteria oceny działań: wiara i Chrystus w centrum, kerygmat, świadectwo, relacja, wspólnota, formacja, ciągłość, język, dostępność, następny krok oraz zgodność z nauczaniem Kościoła. Mają pomagać w rozpoznaniu, co prowadzi do wiary, bez mnożenia wymagań. Ich ostateczne brzmienie Komisja ustali po konsultacjach.

5 Język i integralność przekazu

Sposób mówienia o wierze powinien być dostosowany do dzieci, młodzieży i dorosłych oraz nie może działać wykluczająco. Treści i materiały formacyjne muszą zarazem pozostawać zgodne z nauczaniem Kościoła. Forma organizacyjna prac nad obydwoma zagadnieniami nie została

rozstrzygnięta; w dyskusji wskazano, że osobny zespół mógłby dublować organy Synodu, a zarazem dostrzeżono wartość wsparcia przekrojowego.

6 Normy a rzeczywista praktyka

Przygotowanie do sakramentów przebiega w poszczególnych parafiach w różny sposób. Punktem wyjścia powinno być zestawienie obowiązujących norm diecezjalnych z doświadczeniem wizytacji i z rzeczywistą praktyką. Komisja nie zaczyna od przepisów: wspólne zasady warto tworzyć tam, gdzie różnice praktyk lub brak ciągłości realnie utrudniają przekaz wiary.

7 Ścieżki dla konkretnych sytuacji

Osoba, która przychodzi do parafii, powinna otrzymać jasną informację, gdzie i w jaki sposób może podjąć dalszą drogę. Komisja zamierza opisać ścieżki dla typowych sytuacji: dorosłego nieochrzczonego, dorosłego bez bierzmowania, osoby wracającej po latach, rodziców przed chrztem dziecka, młodego człowieka po bierzmowaniu i dorosłego szukającego pogłębienia. Dotyczy to także rodzin i osób znajdujących się w trudnych sytuacjach.

Pytania do rozeznania

1. Po czym poznajemy, że nasze działania prowadzą człowieka do dojrzałego życia wiarą?
2. W którym momencie życia ludzie najczęściej tracą kontakt z parafią i dlaczego?
3. Czy osoba zgłaszająca się do parafii dowiaduje się, jaki jest następny krok, kto jej towarzyszy i gdzie dalej?

II Rodzina jako miejsce przekazu wiary

Podkomisja pyta, jak wiara jest przyjmowana, praktykowana i przekazywana w rodzinie kolejnym pokoleniom, gdzie ten przekaz się urywa i jak Kościół może wspierać rodzinę. Punktem wyjścia są wnioski procesu presynodalnego dotyczące przekazu wiary młodemu pokoleniu i roli rodziny. Podkomisja nie obejmuje całokształtu duszpasterstwa małżeństw i rodzin, poradnictwa rodzinnego ani problematyki małżeńskiej niezwiązanej bezpośrednio z przekazem wiary; współpracuje z duszpasterstwem rodzin, nie przejmując jego kompetencji.

Podstawą dalszych prac ma być ankieta diagnozująca sytuację, problemy i potrzeby rodzin w diecezji w zakresie przekazu wiary, skierowana do małżeństw, rodziców i dziadków. Do rozstrzygnięcia pozostaje, która komisja lub podkomisja podejmie przygotowanie narzeczonych do małżeństwa i poradnictwo rodzinne.

8 Rodzice jako pierwsi przekaziciele wiary

Rodzina jest pierwszym środowiskiem, w którym człowiek uczy się modlitwy i zaufania Bogu, a rodzice są pierwszymi przekazicielami wiary. Podstawą przekazu jest modlitwa rodziców, dziadków i modlitwa całej rodziny oraz świadectwo prawdy i autentyczna postawa dorosłych wobec dzieci i wnuków. Trzeba przy tym pamiętać, że wiara jest łaską, a sposób jej przekazywania należy dostosować do sytuacji rodziny i wieku dzieci.

W pracach podkomisji wskazano na zanik rozumienia ojcostwa i macierzyństwa w planie Bożym. Ojcowie często rezygnują z roli duchowych przewodników rodziny, a matki zostają same z ciężarem wychowania, co prowadzi do frustracji i zniechęcenia. Rozeznanie obejmie sposoby umacniania obojga rodziców we wspólnej odpowiedzialności za wiarę dzieci.

9 Modlitwa, Pismo Święte i praktyki religijne w domu

Rozeznanie obejmie modlitwę rodzinną, obecność Pisma Świętego w domu, świętowanie niedzieli i roku liturgicznego oraz inne praktyki religijne. Owocem pracy mogą być proste praktyki domowe, możliwe do podjęcia także w rodzinach, które dopiero zaczynają, oraz materiały i narzędzia pomagające rodzicom rozmawiać z dziećmi o wierze.

Podkomisja korzysta m.in. z opracowania Fundacji Świętego Józefa Konferencji Episkopatu Polski „Wiara bez przymusu. Jak pomagać dziecku odkrywać Boga". Uwzględnia przy tym zmiany kulturowe, tożsamościowe i duszpasterskie oraz rozwój technologii cyfrowej, które przyczyniają się do załamania międzypokoleniowego przekazu wiary.

10 Rodzice w przygotowaniu dzieci do sakramentów

Chrzest dziecka, Pierwsza Komunia Święta i bierzmowanie są momentem spotkania Kościoła z rodzicami i szansą na formację całej rodziny. Coraz częściej rodzice oczekują jednak od parafii sprawnej „usługi sakramentalnej" dla dziecka, nie wykazując zainteresowania własną relacją z Bogiem. Trzeba przypominać, że to rodzice ponoszą pierwszą odpowiedzialność za przekaz wiary i przygotowanie dzieci do sakramentów, i pytać, jak dotrzeć do tych, którzy przychodzą do kościoła okazjonalnie.

Podkomisja wskazuje doświadczenie parafii, w której spotkania dla rodziców dzieci pierwszokomunijnych prowadziły małżeństwa z ruchu rodzinnego: początkowy opór uczestników przerodził się w owocną formację. Podkomisja przygotuje propozycje włączenia rodziców w przygotowanie dzieci do sakramentów i w dalszą formację, w uzgodnieniu z Podkomisją ds. nauczania religii i katechezy parafialnej.

11 Przekaz międzypokoleniowy i rola dziadków

Dziadkowie są w wielu rodzinach ważnymi, a nierzadko jedynymi przekazicielami wiary. Dotyczy to zwłaszcza rodzin wielopokoleniowych, w których dziadkowie napotykają jednak barierę technologiczną i kulturową w kontakcie z wnukami. Rozeznanie obejmie sposoby wspierania dziadków w tej roli i budowania więzi między pokoleniami w przekazie wiary.

12 Rodziny o różnym stopniu praktykowania wiary

Zeświecczona kultura, konsumpcjonizm, indywidualizm i wszechobecna technologia cyfrowa coraz mocniej kształtują myślenie rodziców, a wiara zostaje zepchnięta na margines. Autorytet rodziców i Kościoła bywa wypierany przez media społecznościowe i ich bohaterów. Rozeznanie obejmie rodziny o różnym stopniu praktykowania wiary, w tym rodziny, w których przekaz wiary został przerwany.

Synod powinien dostrzec rodziny niepełne, w których dzieci wychowuje samotna matka lub samotny ojciec, a także osoby żyjące w powtórnych związkach cywilnych i w związkach nieformalnych. Osoby te nierzadko pragną formacji religijnej dla dzieci, lecz czują się z góry osądzone i wykluczone z życia parafii. Trzeba pytać, jak przyjmować je w parafii z szacunkiem i zgodnie z nauczaniem Kościoła.

13 Budowanie więzi w małżeństwie

Budowanie więzi w małżeństwie zostało dodane przez podkomisję jako osobne zagadnienie, ponieważ trwała i żywa więź małżonków jest warunkiem przekazu wiary dzieciom. Pierwsze lata

małżeństwa często przebiegają bez kontaktu z parafią. Podkomisja proponuje rozważenie towarzyszenia młodym małżeństwom w pierwszych pięciu latach po ślubie, w którym doświadczone i uformowane małżeństwa wspierałyby młodszych w wymiarze duchowym i praktycznym.

Propozycje w tym obszarze wymagają współpracy z duszpasterstwem rodzin i ruchami rodzinnymi działającymi w diecezji, bez przejmowania ich kompetencji. Pozostałe zagadnienia duszpasterstwa małżeństw wykraczają poza zakres podkomisji.

Pytania do rozeznania

1. Jak w naszych domach przekazuje się wiarę i co ten przekaz przerywa?
2. Jakiej pomocy potrzebują rodzice i dziadkowie, aby modlić się z dziećmi i rozmawiać z nimi o wierze?
3. Jak parafia może przyjąć rodziny, które przychodzą tylko z okazji sakramentów dziecka lub żyją w sytuacjach nieregularnych, tak aby nie czuły się osądzone?

III Parafia jako środowisko wzrostu wiary

Podkomisja pyta, czy parafia tworzy środowisko, w którym człowiek może przyjąć wiarę, wzrastać i przejść do następnych etapów wzrostu.

14 Czym jest parafia

W sprawie definicji parafii podkomisja odsyła przede wszystkim do dokumentu o strukturach Kościoła, który powstaje w ramach Synodu. Na własny użytek przyjmuje, że parafia jest środowiskiem słuchania i głoszenia słowa Bożego, sprawowania sakramentów i wzrostu w wierze, domem pośród domów oraz formą obecności Kościoła na danym terytorium. Jest wspólnotą, która najpierw sama żyje łaską i nauką o zbawieniu, a następnie niesie je innym.

Parafia jest miejscem ewangelizacji i odkrycia wiary w miłość Chrystusa. W dyskusji padło pytanie, czy mnożenie inicjatyw nie upodabnia jej do domu kultury albo świeckiej organizacji dobroczynnej. Rozeznania wymaga więc, które działania rzeczywiście prowadzą do wiary, a które pozostają jedynie aktywnością.

15 Cel istnienia parafii i siedem priorytetów

Celem istnienia parafii jest budowanie komunii bosko-ludzkiej, która stanowi istotę Kościoła. Podkomisja wskazuje siedem priorytetów, ku którym parafia powinna być ukierunkowana: świętość, modlitwa, Eucharystia, spowiedź, pierwszeństwo łaski, słuchanie Słowa oraz przepowiadanie kerygmatu. Zbawczą prawdą Ewangelii jest sam Jezus Chrystus.

16 Lud Boży jako adresat i uczestnik misji parafii

Lud Boży jest adresatem misji parafii i zarazem uczestnikiem jej misji ewangelizacyjnej; to on weryfikuje trafność podejmowanych działań. W szczegółach podkomisja odsyła do dokumentu przygotowywanego przez Komisję ds. ludu Bożego. Punktem wyjścia jest stwierdzenie, że obecnie ustał międzypokoleniowy przekaz wiary w rodzinie, a wierzący, zwłaszcza gorliwie praktykujący, stają się mniejszością społeczeństwa.

Wspólnotę obciążają problemy, którym należy świadomie przeciwdziałać. Podkomisja wymienia podziały, u których źródła leżą plotki, zazdrość, spory, karierowiczostwo i nierozwiązane konflikty personalne, a także indywidualizm, sekularyzm, samowystarczalność, utratę poczucia przynależności i traktowanie parafii jako punktu usługowego. Wskazuje również zagrożenia związane z pojawieniem się sztucznej inteligencji, takie jak błędy i manipulacje, oraz niebezpieczeństwo wyizolowania z czasu i miejsca, w tym z parafii, połączone z otwarciem na trendy niekoniecznie mocno osadzone w nauczaniu Kościoła.

17 Rodzina rodzin i wspólnota wspólnot

Parafia służąca wzrostowi wiary jest rodziną rodzin, którą powinny cechować gościnność, wzajemny szacunek i dostrzeganie nowych parafian. Jest wspólnotą wspólnot i siecią żywych relacji między jej członkami, w tym między duchowieństwem, osobami konsekrowanymi i świeckimi. Powinna ją cechować kultura bliskości i zaufania.

Uczestnicy pierwszego spotkania podkomisji podawali przykłady takiego życia: katechezy parafialne dla dorosłych, katechezy dla rodziców prowadzone równolegle ze spotkaniami dzieci, cotygodniowe spotkania kandydatów do bierzmowania, zajęcia biblijne dla dzieci, grupy adoracyjne, grupy teatralne, klub filmowo-dyskusyjny i parafialne biblioteczki. Doświadczenie pokazuje, że osoby poszukujące i niewierzące mogą czuć się w parafii przyjęte, a inicjatywy niezwiązane wprost z modlitwą angażują również ludzi spoza niej. Zagadnienia ruchów wymagają uzgodnienia z Podkomisją ds. rozkrzewiania ruchów i wspólnot katolickich.

18 Wspólnota prowadząca do Chrystusa i wychodząca ku innym

Parafia jest wspólnotą przygarniającą, która prowadzi do spotkania z Chrystusem i odkrycia sensu życia. Pomaga odkryć indywidualne powołanie, obdarowanie i własne miejsce w Kościele oraz to, że każdy jest uczniem i misjonarzem; stwarza przestrzeń dla „kultury spotkania". Wychodzi ku osobom pozostającym na obrzeżach lub poza Kościołem i społecznością wiernych.

Jest wspólnotą zgromadzoną wokół stołu słowa Bożego i Eucharystii, podejmującą dzieła miłosierdzia, uczącą modlitwy oraz czytania i rozumienia słowa Bożego. Wdraża w sakramenty w sposób ujednolicony na poziomie diecezji. Pozostaje ukierunkowana na potrzeby duszpasterskie, wciąż szuka adekwatnych propozycji ich rozwoju i dostosowuje się do zmieniających się uwarunkowań życia wiernych.

19 Eucharystia i duchowe źródła odnowy

Wśród środków odnowy o charakterze duchowym pierwsze miejsce zajmuje Eucharystia, źródło i szczyt, będąca najbardziej ożywiającą i formacyjną działalnością parafii. Podkomisja wskazuje dbałość o jakość i piękno sprawowanej liturgii, która ma prowadzić do spotkania człowieka z Bogiem, oraz przestrzeganie norm liturgicznych. Troska o piękno w przestrzeni kościelnej porusza i pomaga przekazać prawdę Ewangelii; szczegółowe wskazania liturgiczne należą do Komisji ds. kultu Bożego.

Konieczna jest otwartość na działanie Ducha Świętego, bez której nawet najlepsze struktury ulegają degradacji lub skostnieniu. Podkomisja postuluje adorację Najświętszego Sakramentu w ciszy, zabezpieczoną dyżurami, otwarcie kościołów oraz podtrzymywanie tradycyjnych form pobożności, takich jak pierwsze piątki, pierwsze soboty i adoracja. Proponuje też wspólnotowe

dni skupienia. Celem jest pogłębienie wiary wspólnoty i jej członków; samo organizowanie wydarzeń i nabożeństw tego nie zapewni.

20 Katecheza i formacja w parafii

Podkomisja wskazuje stałą katechezę dla dorosłych, obejmującą sakramenty, pobożne praktyki, kult świętych, kierownictwo duchowe i zagadnienia moralne w kontekście zaniku poczucia grzeszności. Proponuje stałe prowadzenie katechez mistagogicznych i ściśle liturgicznych, stałą katechezę powołaniową, spotkania formacyjne grup, tworzenie grup biblijnych oraz katechezy parafialne i propozycje duszpasterskie dla poszczególnych grup wiekowych i zawodowych. Do rozważenia zgłasza próby wdrożenia indywidualnego kierownictwa duchowego.

Katechezy przedsakramentalne wymagają zdaniem podkomisji nowego przemyślenia i ujednolicenia na poziomie diecezji; sprawę trzeba uzgodnić z Podkomisją ds. nauczania religii i katechezy parafialnej. Podkomisja wskazuje także prowadzenie katechezy dla rodziców przy okazji katechezy dzieci, troskę o lekcje religii i współpracę ze szkołą na różnych poziomach oraz troskę o należyte przygotowywanie homilii i kazań. Ofertę ponadparafialną opisuje Podkomisja ds. formacji dorosłych i katechumenatu dorosłych.

21 Budowanie wspólnoty i współodpowiedzialność

Odnowa wymaga przemyślenia poszczególnych elementów funkcjonowania parafii pod kątem potrzeb duszpasterskich oraz dotychczasowego zaangażowania kapłanów i świeckich. Podkomisja zachęca do poszukiwania narzędzi budowania wspólnoty, takich jak pielgrzymki, festyny, grupy formacyjne i modlitewne oraz spotkania tych grup, kawiarenki, gry terenowe i grupy teatralne; nie każde narzędzie sprawdza się wszędzie, o czym świadczy doświadczenie jednej z parafialnych kawiarenek. Wskazuje tworzenie grup duszpasterskich, angażowanie osób nienależących do żadnej grupy i wykorzystywanie okazji, jaką daje wizyta duszpasterska.

Postuluje się utworzenie w parafii rady duszpasterskiej jako instytucjonalnej formy współpracy duchowieństwa i świeckich oraz grup między sobą. Rada zgłasza sugestie i opinie, pomaga planować inicjatywy i zapewnia jedność przez obecność przedstawicieli różnych grup. Struktury należy rozeznawać i stopniowo reformować, a zamiast tworzyć nowe, najpierw ożywić to, co jest już dostępne w danej parafii; statuty rad wymagają uzgodnienia z Komisją ds. struktur diecezjalnych.

22 Informacja, punkty wejścia i obecność w przestrzeni publicznej

Podkomisja wskazuje troskę o przekaz informacji o propozycjach religijnych parafii oraz o ewangelizację w przestrzeni publicznej i medialnej. Trzeba mieć świadomość nowych szans dotarcia do wielkiej liczby ludzi, a zarazem ryzyka powierzchowności i zaniku realnych więzi międzyludzkich. Zagadnienie łączy się z pracami Podkomisji ds. mediów i komunikacji.

Chrzest, ślub, pogrzeb, wizyta w kancelarii, kryzys i powrót po latach są punktami wejścia, w których człowiek spotyka parafię. Rozeznanie obejmie to, jak jest wtedy przyjmowany i czy otrzymuje wskazanie kolejnego kroku. Podkomisja przygotuje mapę drogi człowieka w parafii oraz określi kolejny krok dla różnych sytuacji.

23 Rola proboszcza

Rola proboszcza jest kluczowa: pozostaje on decyzyjny i na nim spoczywa ostateczna odpowiedzialność, a rady duszpasterska i ekonomiczna mają charakter doradczy. Proboszcz ma być w służbie parafii, a nie odwrotnie, łączyć służbę i władzę oraz unikać dwóch skrajności: władczości i demokratyzmu. Ma rozeznawać charyzmaty, odwiedzać wiernych, zaradzać pilnym potrzebom i zwracać szczególną uwagę na zepchniętych na margines; powinien być gorliwy, a zarazem roztropny.

Wierni mają prawo oczekiwać od proboszcza duchowego przewodnictwa, dlatego powinien on troszczyć się o własne życie duchowe, aby móc ich umacniać. Ma strzec się nadmiernego aktywizmu zewnętrznego, dbać o formację duchową i intelektualną oraz sam dawać przykład adoracji Najświętszego Sakramentu i pobożności maryjnej. Powinien dbać o życie wspólne i braterską atmosferę z wikariuszami w domu parafialnym oraz troszczyć się o wzbudzanie nowych powołań jako kontynuację swojej misji. Potrzeba, by bardziej był „drugim Chrystusem", niż traktował swoją misję tylko jako pracę; sprawy życia i formacji prezbiterów podejmuje Komisja ds. ludu Bożego.

24 Wiarygodność parafii

Należy rozważyć, czy parafia jest skutecznym i przekonującym znakiem komunii i braterstwa prezbiterów, osób konsekrowanych i świeckich. Pytanie dotyczy wiarygodności życia kapłańskiego i bezinteresowności posługiwania. Dotyczy też zdolności odpowiedzi na potrzeby ludzi w kryzysie choroby, straty, żałoby i rozpadu rodziny: spotkanie z wiarą oraz wspierający kontakt z innymi, osobisty i za pośrednictwem mediów, może prowadzić do pogłębienia wiary i życia sakramentalnego.

Trzeba zapytać, czy parafia prowadzi dzieła miłosierdzia i czy istnieją w niej grupy wolontariackie. Miarą jest realna troska o biednych i wykluczonych, wyrażana między innymi przez odwiedzanie chorych, wspieranie bezrobotnych i potrzebujących, a także troska o ubogich duchowo i moralnie oraz o dzieci chore, trudne i opuszczone. Podkomisja pyta również, czy parafia troszczy się o osoby żyjące w związkach niesakramentalnych oraz o poszczególne osoby i całe rodziny, między innymi przez Domowy Kościół. Sprawy te łączą się z pracami Komisji ds. dzieł miłosierdzia.

25 Kryteria i samoocena parafii

Podkomisja może oprócz opisu problemów wypracować zestaw czytelnych kryteriów żywotnej parafii i proste narzędzie samooceny. Materiałem do nich są opisane wyżej cechy parafii służącej wzrostowi wiary, siedem priorytetów i pytania o wiarygodność. Kryteria mają pomagać parafii rozpoznać, gdzie wzrasta wiara, a gdzie brakuje ciągłości, relacji, formacji lub odpowiedzialności; narzędzie ma służyć samej parafii i nie powinno być używane do porównywania parafii między sobą.

Pytania do rozeznania

1. Które z cech parafii służącej wzrostowi wiary rozpoznajemy w naszej parafii, a których brakuje?

2. Co w naszej parafii prowadzi do spotkania z Chrystusem, a co jest tylko organizowaniem wydarzeń?
3. Czy nasza parafia jest wiarygodna dla ludzi w kryzysie, ubogich i pozostających na obrzeżach Kościoła?

IV Formacja dorosłych i katechumenat dorosłych

Podkomisja pyta, jak dorosły rozpoczyna, odnawia i pogłębia życie wiary oraz jak przechodzi od pierwszego głoszenia do trwałej formacji. W centrum jej prac stoi człowiek, również zagubiony i poraniony, a drogą ewangelizacji jest mądra miłość, oparta na prawdzie i szacunku.

26 Znaki czasu i punkt wyjścia

Podkomisja odczytuje jako znaki nadziei wzrost świadomości godności człowieka, zaangażowanie świeckich i głód autentycznych wartości. Jako zagrożenia wskazuje rozwój techniki nieproporcjonalny do postępu etyki oraz naciski ideologiczne i kulturowe. Formacja dorosłych powinna łączyć wiarę z rozumem i troskę o wspólnotę z uwagą na pojedynczego człowieka.

27 Różne sytuacje dorosłych

Prace obejmą osoby nieochrzczone, ochrzczonych bez pełnej inicjacji, powracających po latach oraz dorosłych szukających pogłębienia wiary. Każda z nich wymaga innej drogi i innego towarzyszenia, dlatego podkomisja chce przygotować diecezjalną mapę dróg dla dorosłych z czytelnymi ścieżkami dla typowych sytuacji.

28 Od pierwszego głoszenia do wspólnoty

Podkomisja opisze przejście od pierwszego głoszenia przez formację do trwałej wspólnoty, z uwzględnieniem mistagogii. Trzeba rozpoznać, gdzie dorośli po rekolekcjach, kursie lub przyjęciu sakramentu tracą kontakt z Kościołem. Zagadnienie pierwszego głoszenia łączy się z pracami Podkomisji ds. nowej ewangelizacji.

29 Katechumenat

Katechumenat jest drogą dojrzewania chrześcijańskiego, a katechumeni i neofici mogą ożywiać wspólnotę, która ich przyjmuje. Rozeznanie obejmie działalność ośrodka katechumenalnego, doświadczenia ośrodków w innych diecezjach oraz udział parafii w towarzyszeniu kandydatom. Istniejący statut ośrodka i wskazania diecezjalne stanowią punkt wyjścia; celebracje obrzędów wymagają uzgodnienia z Komisją ds. kultu Bożego.

30 Stała formacja dorosłych

Formacja stała powinna obejmować Biblię, doktrynę, modlitwę i liturgię. Przeglądu wymaga rola Instytutu Kultury Chrześcijańskiej i Studium Biblijnego oraz innych form prowadzonych na poziomie diecezji, a także ich powiązanie z parafią. Podkomisja przygotuje wskazania dotyczące formacji stałej, w uzgodnieniu z Komisją ds. ludu Bożego.

31 Lider we wspólnocie

Lider pełni służbę i buduje jedność na wzór Chrystusa, bez dominacji i autorytarności. Oczekuje się od niego świadectwa życia, troski o własną formację, wierności nauczaniu Kościoła, współpracy z kapłanem i dzielenia się odpowiedzialnością ze wspólnotą. Podkomisja opisała

także profil lidera: stabilność emocjonalną, empatię, umiejętność słuchania, budowania zaufania i łagodzenia napięć oraz otwartość na nowe wyzwania.

32 Katechiści, formatorzy i superwizja

Osoby prowadzące formację, w tym katechiści, powinny same przejść odpowiedni okres formacyjny i szkołę animatorską. Do rozważenia pozostaje wprowadzenie superwizji jako stałego wsparcia formatorów. Podkomisja przygotuje propozycję przygotowania osób prowadzących i wskaże, kto odpowiada za nie w diecezji.

Pytania do rozeznania

1. Dokąd w naszej okolicy może zwrócić się dorosły, który chce przyjąć chrzest, bierzmowanie lub wrócić do wiary po latach?
2. Co dzieje się z dorosłym po rekolekcjach, kursie lub przyjęciu sakramentu?
3. Jak są przygotowywani i wspierani liderzy wspólnot i osoby prowadzące formację?

V Nauczanie religii i katecheza parafialna

Podkomisja pyta, jakie miejsce mają nauczanie religii i katecheza parafialna oraz jak zapewnić ciągłość między szkołą, rodziną i parafią. W odniesieniu do szkoły używa się konsekwentnie pojęć „nauczanie religii" i „nauczyciel religii".

33 Tożsamość i granice nauczania religii

Nauczanie religii w szkole i katecheza parafialna mają różny charakter i nie należy ich utożsamiać. Dla szkoły istnieją podstawa programowa i programy nauczania, dlatego praca podkomisji nie powinna polegać na tworzeniu kolejnych materiałów. Ważniejsze jest określenie, co nauczanie religii może dać, a czego nie zastąpi.

34 Katecheza parafialna

Katecheza parafialna wymaga własnego opisu celów, miejsca i osób odpowiedzialnych, a podkomisja przygotuje dla niej wskazania. Najpierw trzeba jednak rozpoznać, w jakich formach jest dziś prowadzona i do kogo dociera.

35 Szkoła, rodzina, parafia

Należy zbadać, jak wygląda współpraca szkoły, rodziny i parafii w wychowaniu religijnym, co ją utrudnia i jak szkoła wymienia się z parafią informacjami w sprawach przygotowania do sakramentów. Na tej podstawie powstaną zasady tej współpracy.

36 Nauczyciel religii, katechista, proboszcz

Wyjaśnienia wymaga relacja nauczyciela religii do parafii oraz katechisty do proboszcza, wraz z zakresem odpowiedzialności każdego z nich. Trzeba rozpoznać potrzeby nauczycieli religii w zakresie formacji duchowej, doskonalenia zawodowego i wsparcia w trudnych sytuacjach szkolnych. Posługa katechisty wymaga uzgodnienia z Komisją ds. ludu Bożego.

37 Przygotowanie sakramentalne i różnice praktyk

Przedmiotem prac jest przygotowanie do sakramentów oraz różnice w jego praktyce między parafiami. Wspólne minimum przygotowania sakramentalnego zostanie zaproponowane tylko

wtedy, gdy diagnoza wykaże taką potrzebę. Dokumenty dotyczące Pierwszej Komunii Świętej i bierzmowania proponują również Komisja ds. kultu Bożego oraz Podkomisja ds. młodzieży i młodych dorosłych, dlatego trzeba ustalić, kto je opracowuje.

38 Mistagogia i droga po sakramencie

Po przyjęciu sakramentu człowiek powinien widzieć przed sobą czytelną dalszą drogę. Podkomisja zajmie się mistagogią po sakramentach oraz kryteriami ciągłości przed bierzmowaniem i po nim. Programy powinny być dostosowane do kolejnych etapów rozwoju.

39 Osoby ze szczególnymi potrzebami

Zakres prac obejmuje osoby ze szczególnymi potrzebami w nauczaniu religii, katechezie i przygotowaniu do sakramentów. Należy rozpoznać, jak parafie i szkoły odpowiadają dziś na te potrzeby oraz jakiego wsparcia oczekują rodziny i prowadzący. Warto wysłuchać samych zainteresowanych i ich opiekunów.

Pytania do rozeznania

1. Jak w naszej parafii współpracują szkoła, rodzice i parafia?
2. Czym przygotowanie do sakramentów w naszej parafii różni się od praktyki parafii sąsiednich i czy te różnice komuś szkodzą?
3. Co dzieje się z dziećmi i młodzieżą po Pierwszej Komunii Świętej i po bierzmowaniu?

VI Proponowane owoce prac

Owocem Lineamenta ma być uzgodniony program dalszego rozeznania. Po konsultacjach trzeba będzie zdecydować, w każdej części dokumentu osobno, które sprawy wymagają normy prawnej, które wskazań duszpasterskich, a które przede wszystkim zmiany praktyki. Poniższe pakiety porządkują opracowania, które zgodnie z mapą prac mogą przygotować Komisja i podkomisje.

Pakiet 1. Wspólna rama Komisji

Komisja może przygotować ramę przekazu wiary w Diecezji Bydgoskiej, mapę drogi wiary człowieka przez całe życie oraz kryteria dobrej praktyki przekazu wiary. Do tego pakietu należą także diagnoza i mapa miejsc przerwania przekazu oraz diecezjalna mapa ścieżek dla konkretnych sytuacji. Opracowania te stanowią wspólny punkt odniesienia dla wszystkich podkomisji.

Pakiet 2. Rodzina

Podkomisja ds. rodziny może przygotować diagnozę przekazu wiary w rodzinach, opartą na ankiecie skierowanej do małżeństw, rodziców i dziadków, wskazania dla wspierania rodziców jako pierwszych przekazicieli wiary, proste praktyki domowe i materiały pomagające rozmawiać z dziećmi o wierze oraz propozycje włączenia rodziców w przygotowanie dzieci do sakramentów i w dalszą formację. Do rozważenia pozostaje towarzyszenie młodym małżeństwom w pierwszych latach po ślubie z udziałem doświadczonych małżeństw. Przygotowanie narzeczonych i poradnictwo rodzinne wymagają wskazania właściwej komisji lub podkomisji.

Pakiet 3. Parafia

Oczekiwane rezultaty to kryteria parafii sprzyjającej wzrostowi wiary, mapa drogi człowieka w parafii, narzędzie samooceny parafii w postaci krótkiego zestawu pytań, wskazania dotyczące

przepływu informacji oraz określenie kolejnego kroku dla różnych sytuacji człowieka. Z syntezy prac podkomisji wynikają ponadto propozycje stałej katechezy dla dorosłych, katechez mistagogicznych i powołaniowych, rady duszpasterskiej w parafii oraz ujednolicenia katechez przedsakramentalnych na poziomie diecezji. Propozycje dotyczące liturgii, rad parafialnych, posługi proboszcza i dzieł miłosierdzia należy uzgodnić z właściwymi komisjami.

Pakiet 4. Formacja dorosłych i katechumenat

Do tego pakietu należą diecezjalna mapa dróg dla dorosłych, czytelne ścieżki dla typowych sytuacji, wskazania dotyczące formacji stałej, opis przejścia od pierwszego głoszenia przez formację do wspólnoty oraz propozycja przygotowania osób prowadzących. W odniesieniu do katechumenatu należy ocenić istniejące normy i ewentualną potrzebę ich aktualizacji. Dokumenty te trzeba uzgodnić z Komisją ds. ludu Bożego.

Pakiet 5. Nauczanie religii i katecheza parafialna

Z prac podkomisji powinny wyniknąć zasady współpracy szkoły, rodziny i parafii, wskazania dla katechezy parafialnej, czytelna droga po sakramencie oraz kryteria ciągłości przed bierzmowaniem i po nim. Wspólne minimum przygotowania sakramentalnego zostanie opracowane, jeśli diagnoza wykaże potrzebę. Dokumenty dotyczące Pierwszej Komunii Świętej i bierzmowania należy przygotować wspólnie z właściwymi komisjami.

Pakiet 6. Priorytety i odpowiedzialność po Synodzie

Z szerokiej diagnozy Komisja wybierze niewielką liczbę zmian o największym znaczeniu dla całego procesu przekazu wiary i przedstawi je jako priorytetowe propozycje dla Synodu. Wskazania lub instrukcje powstaną tylko tam, gdzie diagnoza wykaże potrzebę. Komisja zaproponuje również, kto po Synodzie będzie czuwał nad wdrażaniem, pomocą parafiom, aktualizacją materiałów i okresową oceną przyjętych rozwiązań.

Część II

Komisja ds. ludu Bożego

Cel prac

Przedmiotem rozeznania jest życie Ludu Bożego w Diecezji Bydgoskiej: więź ochrzczonych z Chrystusem, ich powołanie do świętości oraz współodpowiedzialność za misję Kościoła. Celem prac Komisji jest wskazanie takich dróg formacji, współpracy i uporządkowania zasad posługi, które pomogą budować komunię między duchownymi, wiernymi świeckimi i osobami konsekrowanymi.

I Misterium Kościoła i godność ochrzczonych

Odnowa życia kościelnego rozpoczyna się od przyjęcia daru Boga. Struktury, programy i normy mają służyć wzrostowi wiary, nadziei i miłości oraz zbawczemu posłannictwu Kościoła.

40 Kościół jako Mistyczne Ciało Chrystusa

Kościół bierze początek z zamysłu Ojca, posłania Syna i działania Ducha Świętego. W Chrystusie jest wspólnotą zbawienia, której wymiar duchowy i widzialny stanowią jedną rzeczywistość. Komisja podejmie refleksję nad tym, jak tę prawdę przekładać na życie diecezji, zarówno jako całości, jak i jako części Kościoła powszechnego, a dalej na życie parafii, relacje między powołaniami i sposób sprawowania odpowiedzialności.

41 Chrzest jako dar i zadanie

Chrzest jest fundamentem przynależności do Kościoła i udziału w jego misji. Trzeba pomóc wiernym odkrywać jego znaczenie jako życiowej i życiodajnej więzi w Chrystusie z całym Kościołem. Rozeznanie obejmie formację do uczestnictwa w kapłańskiej, prorockiej i królewskiej misji Chrystusa oraz przechodzenie od samej deklaracji wiary do życia Ewangelią.

42 Powszechne powołanie do świętości

Świętość jest powołaniem wszystkich ochrzczonych, również tych, którzy nie należą do ruchów i nie pełnią funkcji kościelnych. Pierwszym środowiskiem wzrostu w świętości jest Kościół. W nim od wieków Pan wzbudza rozmaite grupy wiernych, którzy obierają swoistą drogę uświęcenia. Droga ta jest otwarta dla każdego na tym etapie życia, na którym się znajduje, i nie jest zarezerwowana dla wybranych. Komisja zapyta, czy sposób duszpasterstwa pomaga odkrywać powołanie osobom samotnym, rodzinom, dzieciom, młodzieży, chorym, seniorom i osobom w kryzysie psychicznym.

43 Różnorodność powołań i wzajemna służba

„Tria munera" Chrystusa Króla przejawiają się we właściwy sposób w całym Ciele Kościoła. Poszczególne jego przejawy wzajemnie się uzupełniają i znajdują wyraz w wielu powołaniach do służby w Kościele. Potrzeba dziś jednak światłych przewodników na drodze rozeznawania powołań, aby przeciwdziałać wzajemnemu ich przeciwstawianiu lub zacieraniu ich tożsamości.

44 Rozum i formacja sumienia

Wiara domaga się rozumnego poznawania prawdy oraz kształtowania odpowiedzialnego sumienia. Potrzebna jest formacja pozwalająca stawiać pytania i rozpoznawać dobro w konkretnych sytuacjach rodzinnych, zawodowych i społecznych. Należy łączyć Pismo Święte i nauczanie Kościoła z towarzyszeniem duchowym, praktyką cnót oraz poszanowaniem wolności osoby.

45 Hierarchiczny ustrój Kościoła i współodpowiedzialność ochrzczonych

Hierarchiczny ustrój Kościoła należy do jego apostolskiej natury i nie może być rozumiany wyłącznie jako sposób organizacji wspólnoty. Chrystus powierzył Apostołom i ich następcom szczególną odpowiedzialność za nauczanie, uświęcanie i pasterzowanie Ludowi Bożemu. Komisja podejmie refleksję nad właściwym rozumieniem posługi hierarchicznej oraz jej relacją do powszechnego kapłaństwa wiernych. Szczególnej uwagi wymaga ukazanie synodalności jako wspólnego słuchania, rozeznawania i współodpowiedzialności, realizowanych z poszanowaniem sakramentalnej struktury Kościoła i kompetencji jego pasterzy.

Pytania do rozeznania

1. Czy wierni wiedzą, czym jest Kościół? Czy Kościół jest dziś postrzegany i rozumiany jako pierwsze i naturalne środowisko zbawienia? W jaki sposób prawda o Kościele jest przekazywana na kazaniach i katechezach? Jakie stereotypy o nim dziś funkcjonują i jak pomagać je przełamywać? Jakie trudności napotykają wierni, którzy czują się i są „żywymi" członkami Kościoła?
2. Czy wierni potrafią wymienić skutki chrztu? Czy w naszych parafiach naucza się o tym? Czy jasno ukazuje się chrzest jako promieniujący na całe życie ochrzczonego? Czy jest zrozumiałe, że chrzest włącza w konkretną wspólnotę, którą jest Kościół? Czy pośród naszych braci i sióstr jest żywa świadomość, że dynamika chrztu realizuje się poprzez nawrócenie?
3. Co oznacza dla wiernych słowo „świętość"? Jak jest dziś relatywizowane? Czy trwając w Kościele w ogóle starają się o postęp w życiu wewnętrznym? Czy w naszych parafiach i wspólnotach duszpasterskich porusza się ten temat? Czy duchowni nauczają na kazaniach o prawach życia duchowego? Jakich pomocy potrzebujemy na drodze świętości?
4. Czy w katechezie i kazaniach w ogóle ukazuje się i wyjaśnia przymioty Kościoła? Czy w świadomości wiernych przynależność do Kościoła często oznacza bierność? Czy nasi bracia i siostry w ogóle chcą czynnie realizować zadanie prorockie, królewskie i kapłańskie w Ciele Chrystusa, czy wolą się nie angażować i jedynie „brać"? Jak i czy w ogóle w przepowiadaniu ukazuje się, że wierni są „niby żywe kamienie" (1 P 2,5)?
5. Jak dziś wierni rozumieją słowo „powołanie"? Jakie zagrożenia zauważamy dla realizacji podstawowych powołań? Czy w życiu Kościoła, w jego poszczególnych wspólnotach, pojawiają się aberracje zaburzające prawdy Ewangelii i harmonię?
6. Co dla naszych wiernych oznacza słowo „sumienie"? Jakich narzędzi nam potrzeba, aby sumienia były prawidłowo formowane? Czy nasi kapłani mówią o tym na kazaniach i na katechezie?

II Komunia i misja w warunkach współczesnego człowieka

Komunia z Bogiem i między ludźmi jest darem, który Kościół przyjmuje w słowie Bożym i sakramentach, a zarazem misją wobec świata. Wymaga dziś wyjścia naprzeciw konkretnej sytuacji człowieka: jego poszukiwaniom, zranieniom i trudnościom w wierze.

46 Słowo Boże i życie sakramentalne

Słuchanie słowa Bożego powinno kształtować modlitwę, rozeznawanie i decyzje wspólnoty. Eucharystia jest centrum życia Kościoła, a jej owocem ma być również jedność i miłość wobec potrzebujących. Prace obejmą dostępność formacji biblijnej i mistagogicznej oraz powiązanie przygotowania do sakramentów z dalszym życiem wiary, w uzgodnieniu z Komisją ds. przekazu wiary i Komisją ds. kultu Bożego.

47 Modlitwa i towarzyszenie człowiekowi

Należy rozwijać szkołę modlitwy uwzględniającą rodzinę, pracę, zmęczenie i możliwości osób starszych. Cisza, adoracja, modlitwa wspólnotowa i osobista wymagają cierpliwego wprowadzania oraz poszanowania różnych dróg duchowych. Pomoc duszpasterska powinna uwzględniać całą osobę i w razie potrzeby współpracować z kompetentną pomocą psychologiczną, medyczną lub społeczną.

48 Nawrócenie i odbudowa zaufania

Komunia wymaga uznania grzechu, przyjęcia przebaczenia i naprawienia wyrządzonej krzywdy. Konsultacje powinny rozpoznać źródła konfliktów, wykluczenia, nadużywania władzy i braku komunikacji, bez przesądzania odpowiedzialności na podstawie pogłosek. Troska o jedność obejmuje ochronę pokrzywdzonych, dobrego imienia i prawa do obrony; nie może służyć ukrywaniu krzywdy.

49 Ekumenizm i dialog międzyreligijny

Dialog z chrześcijanami innych wyznań należy odróżnić od spotkania z wyznawcami religii niechrześcijańskich. Potrzebne są rzetelna znajomość własnej wiary, szacunek dla rozmówcy i jasne określenie charakteru wspólnej modlitwy lub współpracy. Proponowane wskazania mają pomagać w rozeznaniu konkretnych sytuacji, unikać synkretyzmu i indyferentyzmu oraz respektować właściwe normy sakramentalne.

50 Drogi wejścia i powrotu do wspólnoty

Należy odróżniać przygotowanie nieochrzczonych do chrztu, przyjęcie ochrzczonych niekatolików do pełnej komunii i towarzyszenie katolikom powracającym po odejściu. W diecezjalnych materiałach istnieją już statut ośrodka katechumenalnego oraz wskazania z grudnia 2024 r.; punktem wyjścia będzie ich przegląd i ocena dostępności pomocy. Kwestie statusu wspólnot, w tym FSSPX, wymagają osobnej, aktualnej weryfikacji, bez zbiorczego kwalifikowania wszystkich osób do jednej kategorii.

Pytania do rozeznania

1. Jak docieramy do osób poszukujących i tych, które utraciły zaufanie do Kościoła?
2. Jakie konkretne bariery utrudniają modlitwę, formację i korzystanie z sakramentów?

3. Jak reagujemy na konflikty i krzywdę oraz gdzie można uzyskać rzetelną pomoc?

III Powołanie i współodpowiedzialność świeckich

Apostolstwo świeckich wyrasta z chrztu i obejmuje przede wszystkim codzienne życie rodzinne, zawodowe i społeczne. Zaangażowanie w zadania parafialne jest ważną, ale tylko jedną z jego postaci.

51 Tożsamość i świętość codzienności

Należy pomagać świeckim rozpoznawać odpowiedzialność za przekazywanie wiary, uczciwość pracy, kulturę relacji i dobro wspólne. Formacja powinna uwzględniać różne etapy życia, sytuację rodzinną, samotność, chorobę i obowiązki opiekuńcze. Nie można utożsamiać dojrzałości chrześcijańskiej wyłącznie z liczbą funkcji lub częstotliwością uczestnictwa w spotkaniach.

52 Formacja dostępna i integralna

Potrzeba połączyć wymiar ludzki, intelektualny, duchowy i wspólnotowy w programie formacji dorosłych. Propozycje powinny obejmować zarówno osoby rozpoczynające drogę wiary, jak i liderów, katechistów i osoby pełniące posługi. Należy zbadać dostępność formacji poza większymi ośrodkami oraz możliwości współpracy z istniejącymi instytucjami, zamiast automatycznie powoływać nowe.

53 Parafia jako wspólnota wspólnot

Niedzielna Eucharystia powinna jednoczyć grupy i wiernych niezrzeszonych, a proboszcz towarzyszyć im jako pasterz. Konsultacje obejmą gościnność parafii, współpracę ruchów, przygotowanie liderów i budowanie więzi trwalszych niż przywiązanie do pojedynczego duszpasterza. Oceniając mobilność wiernych, trzeba pytać o jej przyczyny, bez automatycznego przypisywania złych motywacji.

54 Rady i rzeczywista współodpowiedzialność

Należy przeanalizować sposób powoływania, reprezentatywność, formację i regularność pracy rad parafialnych. Potrzebne są jasne zasady zgłaszania inicjatyw, konsultowania planów i udzielania informacji zwrotnej. Rady duszpasterska i ekonomiczna mają odmienne zadania; propozycje ich działania należy uzgodnić z Komisją ds. struktur diecezjalnych i właściwym prawem.

55 Posługi i odpowiedzialność za zadania

Trzeba odróżniać ustanowione posługi lektora, akolity i katechisty od czasowych funkcji, wolontariatu, zatrudnienia i posługi nadzwyczajnego szafarza Komunii Świętej. Każde powierzone zadanie wymaga odpowiedniego przygotowania, określonego zakresu i osoby wspierającej. Istniejące Centrum Formacji Liturgicznej jest ważnym partnerem prac nad formacją i praktyką posług.

Pytania do rozeznania

1. Jak włączyć do rozeznawania osoby dotąd nieobecne w grupach i radach?
2. Jakie potrzeby formacyjne świeckich pozostają niezaspokojone?
3. Czy powierzaniu zadań towarzyszą zaufanie, przygotowanie, jasne zasady i wsparcie?

IV Życie konsekrowane i stowarzyszenia życia apostolskiego

Rozeznanie obejmuje różne wspólnoty i indywidualne formy życia poświęconego Bogu, z poszanowaniem charyzmatów, własnego prawa i kompetencji przełożonych.

56 Rozpoznanie obecności i potrzeb

Należy rozpoznać obecne wspólnoty, osoby i prowadzone dzieła. Diagnoza powinna uwzględnić możliwości personalne, starzenie się wspólnot, chorobę i przyszłość posług. Ma służyć współpracy, z poszanowaniem wartości każdego powołania.

57 Komunia i komunikacja z diecezją

Potrzebne są regularne kontakty biskupa, Kurii i parafii z przełożonymi oraz osobami konsekrowanymi. Należy ocenić istniejące formy reprezentacji i rozeznawać potrzebę rady, wikariusza biskupiego lub innych rozwiązań. Każde z tych rozwiązań powinno wynikać z konkretnych zadań i możliwości i nie może dublować istniejących struktur.

58 Charyzmaty i współpraca apostolska

Warto rozpoznać możliwości wspólnych inicjatyw ewangelizacyjnych, formacyjnych, edukacyjnych, misyjnych i charytatywnych. Świadectwo wspólnot kontemplacyjnych powinno być dostrzegane także wtedy, gdy nie prowadzą zewnętrznych dzieł. Parafie i ruchy mogą poznawać duchowość instytutów i korzystać z ich darów zgodnie z rozeznaniem wspólnot.

59 Powierzanie dzieł i opieka duchowa

Przeglądu wymagają umowy dotyczące powierzonych parafii, sanktuariów i innych dzieł oraz zasady odpowiedzialności i finansowania. Osobny obszar stanowi posługa kapelanów, spowiedników i asystentów duchowych, z poszanowaniem wolności sumienia. Trzeba uwzględnić także sposób konsultowania zmian personalnych, ograniczenia działalności i zamykania dzieł.

60 Formacja i wzajemna pomoc

Wspólne dni skupienia, spotkania i wymiana doświadczeń mogą pogłębiać więzi bez zacierania odrębności instytutów. Szczególnej uwagi wymagają małe wspólnoty, osoby starsze, chore i doświadczające kryzysu. Współpraca powołaniowa powinna ukazywać różnorodność charyzmatów i umożliwiać młodym bezpośrednie poznanie życia wspólnot.

61 Różnorodność form życia

Rozeznanie obejmie instytuty zakonne i świeckie, stowarzyszenia życia apostolskiego, dziewice konsekrowane, pustelników i wdowy podejmujące życie poświęcone Bogu. Trzeba rozpoznać ich właściwy status i potrzeby towarzyszenia. Proponowane regulacje muszą zachować różnice teologiczne i prawne między tymi formami życia.

Pytania do rozeznania

1. Jakie charyzmaty pozostają mało znane i jak mogą ubogacić diecezję?
2. Jakich form współpracy i pomocy potrzebują wspólnoty?
3. Co wymaga wyjaśnienia w powierzaniu dzieł i opiece duchowej?

V Diakonat stały

Diakonat stały należy rozpatrywać jako własne powołanie do służby w Kościele. Jego rozwój wymaga jednocześnie formacji kandydatów, przygotowania wspólnot i uporządkowania zasad posługi.

62 Tożsamość i miejsce diakona

Posługa diakona łączy głoszenie słowa, liturgię i miłość wobec potrzebujących w jedności z biskupem i prezbiterami. Należy przygotować katechezę dla duchownych i świeckich wyjaśniającą jej sakramentalny charakter i zakres. Trzeba rozeznawać zadania wynikające z potrzeb diecezji, bez ograniczania diakona do obecności przy ołtarzu lub do doraźnego zastępowania innych osób.

63 Rozeznawanie i formacja kandydatów

Prace powinny objąć kryteria przyjęcia, etapy formacji, towarzyszenie oraz ocenę dojrzałości do posługi. W przypadku kandydatów żonatych trzeba uwzględnić dobro małżeństwa i rodziny, świadomą zgodę żony i realną możliwość łączenia obowiązków. Punktem wyjścia jest istniejący Ośrodek Formacji Diakonów Stałych i jego dokumentacja.

64 Warunki posługi i życia

Należy opracować lub zaktualizować zasady powierzania zadań, współpracy z proboszczem, przygotowania do poszczególnych czynności i rozliczania kosztów. Rozeznanie powinno objąć obowiązki rodzinne i zawodowe, strój, chorobę, wdowieństwo, zakończenie aktywnej posługi i utrzymanie więzi ze wspólnotą. Wzór porozumienia między diakonem, parafią i diecezją wymaga odrębnego opracowania kanonicznego i cywilnoprawnego, stosownie do rzeczywistej formy zaangażowania.

65 Formacja stała i wspólnota diakonów

Formacja po święceniach powinna obejmować życie duchowe, pogłębianie wiedzy i rozwijanie praktyki duszpasterskiej. Potrzebne są regularny kontakt z odpowiedzialnymi, wymiana doświadczeń i pomoc w trudnościach. Wspólne inicjatywy z rodzinami można proponować z poszanowaniem ich wolności i odmienności powołania małżonki.

Pytania do rozeznania

1. W jakich obszarach słowa, liturgii i miłosierdzia posługa diakonów jest najbardziej potrzebna?
2. Jak przygotować parafię i jej duszpasterzy do przyjęcia diakona stałego?
3. Jakie zabezpieczenia pomogą godzić posługę z życiem rodzinnym i zawodowym?

VI Życie i formacja prezbiterów

Postulaty prezbiterów sygnalizują przeciążenie sprawami administracyjnymi, potrzebę braterstwa i przejrzystości zasad posługi. Wymagają sprawdzenia w konsultacjach z duchownymi pełniącymi różne zadania, w tym wikariuszami, rezydentami i seniorami.

66 Formacja stała i życie duchowe

Należy uporządkować program formacji stałej, łącząc modlitwę, studium, rozwój dojrzałości ludzkiej i umiejętności duszpasterskich. Potrzebne są formy dostosowane do stażu posługi oraz nowych zadań, a także wsparcie studiów specjalistycznych. Przegląd powinien uwzględniać istniejącą posługę diecezjalnego i dekanalnych ojców duchownych, przy zachowaniu poufności kierownictwa duchowego.

Szczególnym przedmiotem rozeznania powinna stać się jakość posługi słowa Bożego, sprawowania sakramentu pokuty oraz duchowego towarzyszenia wiernym. Należy ocenić potrzeby formacyjne prezbiterów w zakresie dogmatyki i teologii fundamentalnej oraz homiletyki, teologii moralnej, duchowości i kierownictwa duchowego. Celem jest zapewnienie wiernym kompetentnego towarzyszenia na drodze wiary oraz pogłębienie świadomości odpowiedzialności kapłana za przekazywanie integralnej nauki Kościoła. W zakresie sprawowania liturgii prace wymagają współpracy z Komisją ds. kultu Bożego.

67 Braterstwo i relacje na plebanii

Wspólna modlitwa, stół, rozmowa i wzajemna pomoc mogą przeciwdziałać osamotnieniu. Należy określić dobre praktyki współpracy proboszcza z wikariuszami i rezydentami, udziału w planowaniu duszpasterstwa oraz rozwiązywania sporów. Do rozważenia pozostają dobrowolne formy życia wspólnego i pomoc mediacyjna, która nie zastępuje właściwych procedur w sprawach naruszeń prawa.

68 Powierzanie zadań i wsparcie administracyjne

Decyzje personalne powinny uwzględniać dobro wspólnot, kompetencje, zdrowie i rzeczywiste obciążenie duchownego. Należy zbadać możliwości obsługi prawnej, księgowej i technicznej oraz udziału świeckich w tych zadaniach. Postulat z materiału prezbiterów trzeba doprecyzować: kan. 517 § 2 dotyczy szczególnej sytuacji braku kapłanów i udziału w wykonywaniu troski duszpasterskiej pod kierunkiem prezbitera; nie jest ogólną podstawą przekazania całego zarządu parafii osobie świeckiej.

Należy rozpoznać potrzebę uporządkowania zasad zarządzania parafią, w szczególności odpowiedzialności za dobra materialne, współpracy z pracownikami świeckimi oraz przygotowania do przekazania parafii następcy. Przedmiotem analizy powinny być również standardy sprawozdawczości duszpasterskiej i ekonomicznej, dokumentowania stanu majątkowego parafii oraz zapewnienia ciągłości jej funkcjonowania w przypadku nagłej nieobecności proboszcza. Szczegółowe rozwiązania administracyjne, majątkowe i finansowe wymagają współpracy z Komisją ds. struktur diecezjalnych.

69 Odpoczynek i pomoc w kryzysie

Konsultacje obejmą realną możliwość urlopu, dnia wolnego, zastępstw i okresów odnowy. Potrzeba ustalić dostęp do pomocy duchowej, psychologicznej i specjalistycznej oraz zasady reagowania w nagłej chorobie. Pomoc osobie przeżywającej kryzys należy odróżniać od oceny jej odpowiedzialności i od decyzji o dopuszczeniu do posługi.

Komisja rozważy opracowanie jednolitych zasad reagowania na sytuacje kryzysowe w życiu prezbiterów, obejmujących wczesne rozpoznawanie trudności, dostęp do pomocy duchowej,

psychologicznej i zdrowotnej oraz organizowanie doraźnej opieki. Przedmiotem rozeznania będzie także możliwość ustanowienia funkcji mediatora lub rzecznika wspierającego rozwiązywanie konfliktów wewnątrz prezbiterium, z zachowaniem kompetencji właściwych władz kościelnych i obowiązujących procedur.

70 Warunki życia i opieka nad seniorami

Należy przejrzeć zasady utrzymania, wzajemnych rozliczeń, opieki nad chorymi, mieszkania i zabezpieczenia starości. Dokumenty dotyczące Wzajemnej Pomocy Kapłańskiej, Domu Księży Emerytów oraz obowiązków wobec zmarłych kapłanów stanowią istniejący punkt odniesienia. Potrzeba ocenić ich kompletność i praktyczne działanie, a sprawy majątkowe, testamentowe i finansowe uzgodnić z Komisją ds. struktur diecezjalnych.

Pytania do rozeznania

1. Jakie obowiązki można odciążyć, aby zwiększyć czas na duszpasterstwo?
2. Jakie zasady współpracy i utrzymania wymagają wyjaśnienia?
3. Czy kapłan chory, samotny lub w kryzysie wie, do kogo zwrócić się o pomoc?

VII Posługa pasterska i troska o powołania

Posługa biskupa, prezbiterów i diakonów służy gromadzeniu i prowadzeniu Ludu Bożego. Współodpowiedzialność wszystkich wiernych wymaga zarówno słuchania ich doświadczenia, jak i czytelnego określenia kompetencji pasterzy.

71 Biskup i wspólnota diecezjalna

Komisja podejmie temat więzi biskupa z prezbiterium, diakonami, świeckimi i osobami konsekrowanymi. Rozeznanie obejmie dostępność kontaktu, konsultowanie spraw duszpasterskich i komunikowanie decyzji oraz miejsce posługi biskupa seniora i biskupów pomocniczych, gdy dotyczy to sytuacji diecezji. Rozwiązania ustrojowe i zasady działania organów doradczych należy uzgodnić z Komisją ds. struktur diecezjalnych.

Posługa biskupa wypływa z pełni sakramentu święceń i sukcesji apostolskiej, dlatego jest czymś więcej niż administracyjnym kierowaniem diecezją. Biskup jako nauczyciel wiary, szafarz łaski i pasterz Kościoła partykularnego pełni swoją misję w komunii z Biskupem Rzymu i kolegium biskupów. Komisja podejmie zagadnienie umacniania autorytetu posługi biskupiej przez wierność depozytowi wiary, troskę o jedność prezbiterium, odpowiedzialne sprawowanie władzy pasterskiej oraz czytelne świadectwo życia.

72 Kultura powołaniowa całej wspólnoty

Troska o powołania wymaga modlitwy, świadectwa życia i osobistego towarzyszenia. Należy ukazywać różnorodność dróg chrześcijańskiego powołania oraz stwarzać warunki wolnego i dojrzałego rozeznawania. Konsultacje obejmą współpracę parafii, rodzin, katechetów, duszpasterstw młodzieży, seminarium i wspólnot konsekrowanych.

73 Formacja kandydatów do prezbiteratu

Przedmiotem prac będzie więź kandydatów z diecezją oraz współpraca osób odpowiedzialnych za formację ludzką, duchową, intelektualną i pastoralną. Arkusz roboczy wskazuje także na

potrzebę zbadania współpracy z ośrodkiem formacji w Poznaniu i Wydziałem Teologicznym UAM; szczegółowe zasady trzeba oprzeć na obowiązujących porozumieniach. Należy zapytać o towarzyszenie kandydatom, praktyki duszpasterskie, rozpoznawanie dojrzałości i przygotowanie do współpracy ze świeckimi.

74 Posługa jako służba i świadectwo

Autorytet pasterza powinien budować zaufanie przez wierność Ewangelii, dostępność i troskę o osoby powierzone jego opiece. Trzeba rozpoznać, które zadania odciągają duchownych od słowa, sakramentów i osobistego kontaktu z wiernymi oraz jakie wsparcie jest potrzebne. Refleksja obejmie także prostotę życia, kulturę relacji, znaczenie godności i odznaczeń kościelnych oraz odpowiedzialne korzystanie z dóbr.

Pytania do rozeznania

1. Jakie doświadczenia pomagają młodym rozeznawać powołanie bez presji i idealizowania posługi?
2. Jak parafie i wspólnoty mogą realnie współpracować w towarzyszeniu kandydatom?
3. Co najbardziej utrudnia kontakt wiernych z pasterzami i jak można to zmienić?

W dalszych pracach proponuje się opracowanie wspólnego programu troski o powołania, przegląd zasad współpracy z seminarium oraz wskazanie odpowiedzialnych za ich realizację. Ewentualny obowiązek określonych nabożeństw lub intencji modlitewnych pozostaje propozycją do rozeznania, z uwzględnieniem prawa liturgicznego i realiów parafii.

VIII Proponowane owoce prac

Pakiety porządkują propozycje dekretów i dokumentów, bez powtórzeń i z określeniem właściwego zakresu.

Pakiet 1. Komunia i formacja wspólna

Proponuje się przygotować zwięzłe wskazania o godności ochrzczonych, formacji sumienia i współodpowiedzialności oraz materiał formacyjny o relacjach między powołaniami. Wspólnie z właściwymi komisjami należy opracować dostępne informacje o katechumenacie, powrocie do wspólnoty i dialogu. W praktyce chodzi o to, by w parafii i w diecezji było jasne, gdzie szukać pomocy i formacji.

Pakiet 2. Wierni świeccy

Proponuje się dyrektorium lub program formacji i apostolstwa, zasady przygotowania liderów oraz powierzania stałych zadań. Wspólnego opracowania wymagają statuty i formacja rad parafialnych, współpraca ruchów oraz przygotowanie do posług. Należy ocenić istniejące instytucje formacyjne i dopiero na tej podstawie rozstrzygać o potrzebie nowych struktur.

Pakiet 3. Życie konsekrowane

Propozycje mogą objąć zasady komunikacji i współpracy, reprezentację osób konsekrowanych, opiekę duchową oraz wzory porozumień dotyczących powierzonych dzieł. Odrębnego rozeznania wymagają poszczególne indywidualne formy życia, wspólna animacja powołaniowa i pomoc wspólnotom w sytuacji zmian. Nie przesądza się powołania nowego urzędu ani rady przed poznaniem rzeczywistych potrzeb.

Pakiet 4. Diakonat stały

Należy zebrać pełny zestaw istniejących norm i ocenić potrzebę aktualizacji dokumentu o posłudze i życiu diakonów, regulaminu naboru i formacji oraz programu formacji stałej. Do rozważenia pozostaje wzór porozumienia określającego zadania, czas posługi, odpowiedzialność i koszty. Przed przyjęciem projektu trzeba zapewnić zgodność z aktualnymi dokumentami Kościoła powszechnego i właściwymi normami krajowymi.

Pakiet 5. Prezbiterzy i powołania

Do opracowania proponuje się spójne zasady formacji stałej, braterstwa kapłańskiego, towarzyszenia w kryzysie, odpoczynku i zastępstw oraz współpracy proboszczów, wikariuszy i rezydentów. Zasady utrzymania, opieki nad seniorami, testamentów i przekazania parafii wymagają wspólnej pracy z Komisją ds. struktur diecezjalnych. Program powołaniowy powinien łączyć modlitwę, świadectwo, towarzyszenie i współpracę z seminarium.

Wśród proponowanych owoców prac należy rozważyć przygotowanie vademecum życia duchowego prezbiterów, programu pogłębionej formacji w zakresie posługi słowa i sakramentu pokuty, zasad wsparcia kapłanów w sytuacjach kryzysowych oraz standardów przekazywania odpowiedzialności za parafię. Dalszego rozeznania wymaga także potrzeba utworzenia dodatkowych form specjalistycznej formacji duchowieństwa, z uwzględnieniem już istniejących struktur diecezjalnych.

Część III

Komisja ds. duszpasterstwa i ewangelizacji

Cel prac

Przedmiotem rozeznania jest duszpasterstwo i ewangelizacja w Diecezji Bydgoskiej: głoszenie Ewangelii osobom wierzącym, poszukującym i oddalonym, życie ruchów i wspólnot, towarzyszenie młodym oraz obecność Kościoła w mediach. Celem prac Komisji jest wskazanie takich dróg głoszenia, formacji i współpracy, które pomogą parafiom przejść od zachowywania dotychczasowych form do misyjnego wyjścia ku człowiekowi, zgodnie z hasłem Synodu „Tradycja i misja".

I Parafia misyjna i współpraca w duszpasterstwie

Ewangelizacja jest najważniejszym zadaniem Kościoła i wspólną odpowiedzialnością duchownych oraz świeckich. Cztery podkomisje podejmują ją z różnych stron, a wspólnym mianownikiem ich prac jest formacja liderów i animatorów, którzy przygotowują kolejnych liderów, oraz troska o przekaz wiary młodemu pokoleniu. Ponieważ wiele tematów się powtarza, Komisja przyjmuje zasadę „mniej, ale lepiej".

75 Nawrócenie misyjne parafii

Komisja podejmie refleksję nad tym, co oznacza idea parafii misyjnej w warunkach diecezji. Rozeznanie obejmie pytanie, ile sił parafia poświęca osobom już obecnym, a ile poszukującym i oddalonym. Punktem wyjścia powinna być diagnoza tego, co parafie już robią.

W ewangelizacji kluczowe są osobiste świadectwo wierzącego i autentyczna, żywa wspólnota, która dzieli się wiarą, także przez śpiew liturgiczny i wspólnotowy. Każda forma ewangelizacji ma prowadzić do włączenia człowieka we wspólnotę, a po głoszeniu kerygmatu trzeba zapewnić mu przestrzeń dalszego wzrostu. Propozycje powinny mieć wysoki poziom merytoryczny i duchowy, bez rzeczy łatwych i byle jakich, a spotkania odbywać się w warunkach, które sprzyjają przyjęciu człowieka.

Młodym ludziom w doświadczeniu wiary pomagają czytelne znaki w przestrzeni publicznej i liturgicznej, w tym strój duchowny i dbałość o znaki podczas Eucharystii. Trzeba też przypominać o tożsamości i roli kapłana, z którym część dzieci nie ma dziś żadnego kontaktu.

76 Diecezjalna Rada Duszpasterska i koordynacja

Wśród dokumentów do opracowania wskazano publikację lub aktualizację statutu Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej. Trzeba określić, jak Rada ma wspierać planowanie duszpasterstwa i przepływ informacji między diecezją, dekanatami i parafiami. Projekt należy uzgodnić z Komisją ds. struktur diecezjalnych, która zajmuje się radami diecezjalnymi.

77 Sprawy wspólne z innymi komisjami

Posługa kapelanów w zakładach karnych oraz wolontariat młodzieży zostały zgłoszone przez Komisję ds. dzieł miłosierdzia do wspólnego opracowania. Przygotowanie do bierzmowania, katechumenat i powroty do Kościoła łączą się z pracami Komisji ds. przekazu wiary, Komisji ds.

ludu Bożego i Komisji ds. kultu Bożego. Podział zadań w tych sprawach wymaga ustalenia przed redakcją projektów.

Wiele tematów powtarza się w pracach podkomisji. Po sesji plenarnej przewodniczący Komisji przekaże podkomisjom harmonogram i kolejność podejmowania tematów. Podkomisje mogą korzystać z pomocy zewnętrznych specjalistów, m.in. z zakresu prawa, statystyki i tworzenia stron internetowych, pozostając otwarte na prowadzenie Ducha Świętego, nawet jeśli miałoby ono zweryfikować dotychczasowe plany.

Pytania do rozeznania

1. Do kogo nasza parafia rzeczywiście dociera, a kto pozostaje poza jej zasięgiem?
2. Co w dotychczasowym stylu duszpasterstwa warto zachować, a co wymaga zmiany?
3. Jak planuje się duszpasterstwo w parafii i dekanacie oraz kto ma na nie wpływ?

II Ruchy i wspólnoty katolickie

Ruchy, wspólnoty, grupy, zrzeszenia i stowarzyszenia są darem dla diecezji. Podkomisja wskazała trzy obszary pracy: pełną ewidencję, koordynację oraz dbałość o nieprzerwaną działalność.

78 Ewidencja i dostęp do informacji

Podkomisja stwierdziła, że dane o ruchach i wspólnotach zamieszczone na stronie diecezji są nieaktualne i nie zawierają informacji o Diecezjalnej Radzie Ruchów i Stowarzyszeń. Proponuje zebranie danych w drodze elektronicznej ankiety skierowanej do proboszczów i liderów, przygotowanej z pomocą socjologa lub statystyka, z zachowaniem przepisów o ochronie danych osobowych. Zebrane informacje należy podzielić na ogólnodostępne i przeznaczone dla organów diecezjalnych; do rozważenia pozostaje baza dekanalna oraz osobne ujęcie niektórych grup, na przykład Żywego Różańca.

79 Koordynacja i współpraca

Do rozważenia zgłoszono diecezjalny kalendarz wydarzeń, forum członków ruchów i wspólnot oraz pogłębienie współpracy na poziomie dekanatu. Rolę koordynującą pełni między innymi Diecezjalna Rada Ruchów i Stowarzyszeń; trzeba ocenić jej dotychczasowe działanie. Potrzebne jest także wyjaśnienie samym wspólnotom, czemu koordynacja służy, tak aby nie była odbierana jako ograniczenie ich charyzmatu.

80 Ciągłość i rozwój wspólnot

W części parafii wspólnot brakuje lub ich działalność wygasła, a niektórym zrzeszeniom z powodu wieku członków grozi zakończenie działalności; jako przykład wskazano Towarzystwo św. Wojciecha. Podkomisja proponuje rozeznać sposoby wprowadzania wspólnot do parafii i wspierania tych, które słabną. Liderzy powinni być przygotowani do wychodzenia na zewnątrz i zapraszania nowych osób.

81 Formacja liderów

Należy określić właściwą ścieżkę formacji liderów oraz wskazać, kto ją nadzoruje. Jedną z propozycji jest dzień skupienia dla liderów ruchów i wspólnot diecezji. Zagadnienie łączy się

z profilem lidera opisywanym przez Podkomisję ds. formacji dorosłych i katechumenatu dorosłych oraz ze szkołą animatora proponowaną dla młodzieży.

82 Status kanoniczny i statuty

Wskazano potrzebę uporządkowania statusu ruchów i wspólnot odpowiednimi statutami, zgodnymi z dokumentem Komisji Nauki Wiary Konferencji Episkopatu Polski o kryteriach eklezjalności wspólnot katolickich. Otwarte pozostaje pytanie, na jakiej podstawie, kto i w jakim trybie weryfikuje statuty oraz które podmioty muszą je posiadać. Sprawa wymaga wspólnej pracy z Komisją ds. struktur diecezjalnych i Komisją ds. ludu Bożego.

83 Zgłoszenia nadużyć i nieprawidłowości

W dyskusji podjęto kwestię rozpoznawania zgłoszeń dotyczących nadużyć władzy duchowej i innych nieprawidłowości we wspólnotach. Podkomisja zapozna się z rozwiązaniami wypracowanymi na synodach innych diecezji. Ewentualna procedura musi chronić osoby zgłaszające, dobre imię i prawo do obrony oraz respektować kompetencje właściwych władz kościelnych.

Pytania do rozeznania

1. Jakie wspólnoty działają w naszej parafii i skąd osoba zainteresowana może się o nich dowiedzieć?
2. Co pomaga, a co utrudnia współpracę wspólnot między sobą i z proboszczem?
3. Jak przygotowujemy następców dzisiejszych liderów?

III Nowa ewangelizacja

Głoszenie kerygmatu jest pierwszym zadaniem Kościoła i punktem odniesienia dla każdej formy duszpasterstwa. Podkomisja rozpoczyna od diagnozy stanu obecnego.

84 Diagnoza stosowanych metod

Należy zebrać i uporządkować metody nowej ewangelizacji stosowane obecnie w ruchach i stowarzyszeniach działających w diecezji. Zestawienie powinno pokazać, do kogo te metody docierają i jakie przynoszą owoce. Na tej podstawie można wskazać doświadczenia warte upowszechnienia.

Podkomisja zwraca uwagę na różnorodne formy ewangelizacji, nowe dzieła duszpasterskie i konieczność wychodzenia z Ewangelią do osób oddalonych od Kościoła. Wskazuje zarazem na potrzebę powrotu do fundamentów wiary i do głoszenia kerygmatu.

85 Kerygmat przy okazjach progowych

Chrzest, ślub i pogrzeb, a także przygotowanie dzieci do Pierwszej Komunii Świętej i młodzieży do bierzmowania gromadzą osoby, które rzadko mają kontakt z parafią. Podkomisja wskazuje potrzebę głoszenia kerygmatu rodzicom i kandydatom przy tych okazjach. Trzeba rozeznać, jak czynić to z szacunkiem dla wolności osób i w powiązaniu z katechezą opisywaną przez Komisję ds. przekazu wiary.

86 Wizyta duszpasterska

Zgłoszono potrzebę wypracowania nowego, ewangelizacyjnego stylu wizyty duszpasterskiej. Konsultacje powinny zebrać doświadczenia duszpasterzy i wiernych, w tym osób, które kolędy nie przyjmują. Zasady organizacyjne kolędy podejmuje również Komisja ds. struktur diecezjalnych, dlatego propozycje wymagają uzgodnienia.

87 Misje parafialne i rekolekcje

Rozważa się wskazania dotyczące misji parafialnych i rekolekcji ewangelizacyjnych oraz rekolekcje kerygmatyczne dla kapłanów, katechetów i innych osób pełniących posługi w diecezji. Należy ocenić dotychczasową praktykę, częstotliwość i dobór prowadzących. Propozycje dla duchownych trzeba uzgodnić z Komisją ds. ludu Bożego.

88 Oddaleni i powracający

Przedmiotem prac jest duszpasterstwo osób oddalonych oraz powracających do Kościoła, także po akcie apostazji. Potrzebne są wskazania pomagające duszpasterzom przyjąć taką osobę i poprowadzić ją dalej. Trzeba uwzględnić istniejące wskazania diecezjalne oraz prace Komisji ds. ludu Bożego nad drogami wejścia i powrotu do wspólnoty.

89 Ewangelizacja w przestrzeni publicznej i cyfrowej

Podkomisja proponuje wyznaczenie jasnych zasad ewangelizacji w przestrzeni publicznej oraz wskazań dla posługi misyjno-ewangelizacyjnej w przestrzeni cyfrowej. Rozeznanie obejmie odpowiedzialność za treści, przygotowanie osób i relację inicjatyw internetowych do parafii. W części dotyczącej internetu potrzebna jest współpraca z Podkomisją ds. mediów i komunikacji.

90 Grupy ewangelizacyjne i formacja ewangelizatorów

Zgłoszono potrzebę powoływania parafialnych grup zajmujących się ewangelizacją, stałej formacji ewangelizatorów oraz szkoły głoszenia słowa Bożego dla duchownych i świeckich. Do opracowania wskazano projekt statutu Diecezjalnego Zespołu ds. Nowej Ewangelizacji. Przed powołaniem nowych struktur należy ocenić możliwości istniejących instytucji formacyjnych.

91 Nabożeństwa uwielbienia i modlitwy o uzdrowienie

Podkomisja proponuje instrukcję dotyczącą nabożeństw uwielbienia i modlitw o uzdrowienie. Powinna ona pomagać w owocnym i zgodnym z normami Kościoła prowadzeniu takich modlitw. Projekt wymaga wspólnej pracy z Komisją ds. kultu Bożego, która podejmuje temat modlitw zanoszonych w szczególnych potrzebach.

Pytania do rozeznania

1. Kiedy ostatnio w naszej parafii ktoś usłyszał pierwsze głoszenie Ewangelii skierowane wprost do niego?
2. Jak przyjmujemy osoby, które przychodzą tylko z okazji chrztu, ślubu lub pogrzebu?
3. Co mogłoby zmienić się w sposobie prowadzenia wizyty duszpasterskiej?

IV Młodzież i młodzi dorośli

Młodzi współtworzą życie Kościoła i są w nim podmiotem. Podkomisja rozpoczyna od diagnozy ich miejsca w Kościele.

92 Podmiotowość i współodpowiedzialność

Rozeznanie obejmie udział młodych w podejmowaniu decyzji oraz to, co czyni parafię przyjazną młodym. Trzeba zapytać samych młodych, w tym tych, którzy odeszli po bierzmowaniu. Diagnoza powinna odróżniać jednostkowe opinie od powtarzających się obserwacji.

Komisja pyta, dlaczego młodych brakuje w parafialnych grupach synodalnych. Sami młodzi wskazują, że potrzebują przede wszystkim wysłuchania, wolą początkowo obserwować z boku i obawiają się nadmiernej odpowiedzialności oraz narzucania im gotowych rozwiązań przez starszych. Starsi zwracają uwagę na nadopiekuńczość rodziców, którzy wyręczają młodych, oraz na potrzebę cierpliwego słuchania, pomocy w organizacji czasu, dodawania odwagi i rozwoju duszpasterstwa powołaniowego.

Dorośli muszą zapytać o autentyczność własnego świadectwa i o to, czy pokazują młodym wspólnotę w działaniu. Potrzebna jest też zmiana języka, ponieważ hasło Synodu „Tradycja i misja" oraz rozmowy o strukturach i komisjach nie trafiają do młodych. Zauważono zarazem zjawisko „ewangelizacji odwróconej": dzieci zaangażowane we wspólnoty przyciągają do Kościoła swoich rodziców.

93 Organizacja i zaplecze duszpasterstwa

Do opracowania wskazano statut organizacyjny duszpasterstwa młodzieży z kalendarzem wydarzeń centralnych i regionalnych, także w czasie wakacji, oraz statut dekanalnego duszpasterza młodzieży. Rozważa się diecezjalne centrum duszpasterstwa młodzieży i ośrodki formacyjne, z określeniem miejsca, zaplecza i finansowania. Potrzebne są standardy organizacji wyjazdów i ochrony małoletnich, zgodne z obowiązującym prawem kościelnym i państwowym.

Podkomisja uznaje utworzenie Centrum Duszpasterstwa Młodzieży za potrzebę kluczową.

94 Formacja liderów i animatorów

Podkomisja proponuje diecezjalną szkołę animatora i lidera wraz z jej statutem. Należy określić program, wymagania wobec kandydatów i sposób towarzyszenia animatorom po zakończeniu szkoły. Propozycję trzeba powiązać z formacją liderów wspólnot i formatorów dorosłych.

95 Bierzmowanie i formacja po bierzmowaniu

Przedmiotem prac jest program przygotowania do bierzmowania, formacja po przyjęciu sakramentu i budowanie wspólnot młodzieżowych. Podkomisja proponuje instrukcję w tej sprawie. Wymaga ona uzgodnienia z Komisją ds. przekazu wiary oraz, w części dotyczącej celebracji, z Komisją ds. kultu Bożego.

96 Duchowość i towarzyszenie

Młodzi przeżywają poszukiwania duchowe i kryzysy wiary, a zarazem pragną osobistej relacji z Bogiem. Rozeznanie obejmie dostępność kierownictwa duchowego i sakramentu pokuty oraz przygotowanie osób towarzyszących. Trzeba zapytać, gdzie młody człowiek może dziś spokojnie porozmawiać o wierze.

97 Współczesne wyzwania młodych

Podkomisja wskazuje zdrowie psychiczne, samotność, presję społeczną, uzależnienia i wykluczenie. Duszpasterze i animatorzy potrzebują podstawowego przygotowania do

rozpoznawania trudności oraz jasnych zasad współpracy ze specjalistami. Pomoc duszpasterska nie zastępuje pomocy psychologicznej ani medycznej.

Podkomisja podkreśla potrzebę objęcia opieką duchową młodzieży zmagającej się z problemami psychicznymi.

98 Wolontariat i zaangażowanie społeczne

Zaangażowanie na rzecz potrzebujących jest dla wielu młodych drogą do wiary i wspólnoty. Komisja ds. dzieł miłosierdzia proponuje w tej sprawie współpracę, w tym rozmowę z młodzieżą o tym, co zachęciłoby ją do wolontariatu. Wspólnego rozeznania wymagają również szkolne koła Caritas.

99 Ewangelizacja cyfrowa i młodzi dorośli

Internet i media społecznościowe są dla młodych codziennym środowiskiem życia, w którym Kościół powinien być obecny w sposób wiarygodny. Osobnej uwagi wymagają młodzi dorośli w wieku 20–30 lat, dla których propozycje szkolne już nie wystarczają, a oferta dla rodzin jeszcze ich nie dotyczy. Trzeba rozpoznać istniejące duszpasterstwa akademickie i środowiskowe oraz ich zasięg.

Kultura słowa ustępuje dziś kulturze obrazu. Skuteczne dotarcie do młodych wymaga więc obecności w internecie i intensywniejszej ewangelizacji za pośrednictwem platform cyfrowych.

Pytania do rozeznania

1. Na co młodzi mają w naszej parafii realny wpływ i dlaczego brakuje ich w grupach parafialnych i synodalnych?
2. Co dzieje się z młodymi po bierzmowaniu i co mogłoby ich zatrzymać we wspólnocie?
3. Czy młody człowiek w kryzysie wie, do kogo może się zwrócić?

V Media i komunikacja

Komunikacja służy głoszeniu Ewangelii i budowaniu wspólnoty. Podkomisja porządkuje zagadnienia według zasady „minimum–maksimum", czyli od tego, co powinna zapewnić każda parafia, do tego, co możliwe przy większych zasobach.

100 Minimum i maksimum komunikacji parafialnej

Do poziomu minimum podkomisja zalicza stronę internetową parafii oraz jej profil w serwisie Facebook. Proponuje opracowanie parafialnych standardów tworzenia i prowadzenia stron internetowych oraz profili społecznościowych. Standardy powinny uwzględniać możliwości małych parafii i wskazywać, kto odpowiada za aktualność informacji.

Komisja stosuje tu zasadę „mniej, ale lepiej": nie każda parafia potrzebuje rozbudowanych kanałów komunikacji, czasem wystarcza rzetelna strona z ogłoszeniami.

101 Media społecznościowe i ich odbiorcy

Omówiono działania na platformach takich jak TikTok, Facebook i Instagram oraz pytanie, do kogo i w jaki sposób można przez nie dotrzeć. Rozeznanie obejmie dobór treści do odbiorców

i odpowiedzialność za wypowiedzi publikowane w imieniu parafii. Zagadnienie łączy się z ewangelizacją cyfrową podejmowaną przez pozostałe podkomisje.

Podkomisja wskazuje zwłaszcza potrzebę obecności na TikToku oraz docierania z przekazem do osób z niepełnosprawnościami i innymi trudnościami w odbiorze.

102 Parafialni animatorzy medialni i zespoły prasowe

Proponuje się kursy dla osób zajmujących się mediami parafialnymi, programy szkoleniowe dla parafialnych animatorów medialnych oraz powoływanie zespołów prasowych w parafiach. Trzeba określić zakres zadań takich zespołów i ich relację do proboszcza. Warto zapytać, jakie umiejętności są już dostępne wśród parafian.

Szkolenia i kursy są potrzebne także osobom współtworzącym media diecezjalne.

103 Wypowiedzi w mediach

Podjęto temat autoryzacji wypowiedzi kapłana w mediach. Potrzebne są proste wskazania, jak postępować w kontakcie z dziennikarzami i kiedy zwracać się o pomoc do Biura Prasowego. Zasady powinny wspierać duchownych i świeckich wypowiadających się publicznie, a nie zniechęcać ich do obecności w mediach.

104 Biuro Prasowe i media diecezjalne

Do opracowania wskazano statut Biura Prasowego Diecezji Bydgoskiej oraz potrzebę rozbudowania jego zespołu. Podkomisja podejmie także temat roli i znaczenia tygodnika „Przewodnik Katolicki". Należy określić zadania Biura wobec parafii, w tym wsparcie w sytuacjach kryzysowych.

105 Fotografowanie i filmowanie wydarzeń religijnych

Proponuje się standardy dla osób fotografujących i filmujących wydarzenia religijne na terenie diecezji. Powinny one chronić charakter celebracji oraz wizerunek uczestników, zwłaszcza dzieci. Trzeba je uzgodnić z Komisją ds. kultu Bożego i dostosować do przepisów o ochronie danych osobowych.

Pytania do rozeznania

1. Skąd parafianie i osoby z zewnątrz czerpią informacje o życiu naszej parafii?
2. Kto w parafii odpowiada za komunikację i jakiego wsparcia potrzebuje?
3. Jakie treści publikowane przez parafię rzeczywiście pomagają w wierze?

VI Proponowane owoce prac

Pakiety zbierają dokumenty zgłoszone przez podkomisje i pokazują, gdzie potrzebne są uzgodnienia.

Pakiet 1. Koordynacja duszpasterstwa

Proponuje się publikację lub aktualizację statutu Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej, w uzgodnieniu z Komisją ds. struktur diecezjalnych. W praktyce ma to dać wspólny kalendarz i czytelny przepływ informacji między diecezją, dekanatami i parafiami. Sprawy zgłoszone przez inne komisje należy rozdzielić przed redakcją projektów.

Pakiet 2. Ruchy i wspólnoty

Podkomisja proponuje aktualną, dostępną ewidencję ruchów i wspólnot, diecezjalny kalendarz wydarzeń oraz program formacji liderów. Do opracowania pozostają zasady nadawania i weryfikacji statutów zgodnie z kryteriami eklezjalności wspólnot katolickich. Tryb przyjmowania zgłoszeń o nieprawidłowościach wymaga odrębnego rozeznania kanonicznego.

Pakiet 3. Nowa ewangelizacja

Podkomisja zgłosiła projekt statutu Diecezjalnego Zespołu ds. Nowej Ewangelizacji, instrukcję dotyczącą nabożeństw uwielbienia i modlitw o uzdrowienie oraz wskazania dla posługi w przestrzeni cyfrowej, dla misji parafialnych i rekolekcji ewangelizacyjnych oraz dla duszpasterstwa osób powracających do Kościoła. Do rozważenia pozostają propozycje dotyczące wizyty duszpasterskiej i szkoły głoszenia słowa Bożego. Każdy projekt należy poprzedzić przeglądem istniejących norm.

Pakiet 4. Młodzież i młodzi dorośli

Do opracowania zgłoszono statut organizacyjny duszpasterstwa młodzieży, statut dekanalnego duszpasterza młodzieży, statut diecezjalnej szkoły animatora i lidera oraz instrukcję o przygotowaniu do bierzmowania i formacji po bierzmowaniu. Za kluczowe podkomisja uznaje utworzenie Centrum Duszpasterstwa Młodzieży; rozeznania wymagają jego koncepcja, ośrodki formacyjne i finansowanie. Standardy wyjazdów i ochrony małoletnich muszą być zgodne z obowiązującymi normami.

Pakiet 5. Media i komunikacja

Proponuje się statut Biura Prasowego Diecezji Bydgoskiej, parafialne standardy prowadzenia stron internetowych i profili społecznościowych, programy szkoleniowe dla parafialnych animatorów medialnych oraz standardy dla osób fotografujących i filmujących wydarzenia religijne. Lista dokumentów podkomisji pozostaje otwarta. Standardy powinny być możliwe do spełnienia także w małych parafiach.

Część IV

Komisja ds. kultu Bożego

Cel prac

Przedmiotem rozeznania jest kult Boży w Diecezji Bydgoskiej: sprawowanie liturgii i sakramentów, nabożeństwa i pobożność ludowa oraz formacja liturgiczna duchownych i świeckich. Celem prac Komisji jest zebranie i uporządkowanie diecezjalnego prawodawstwa liturgicznego na podstawie kwerendy dotychczasowych dokumentów, troska o poprawność celebracji liturgicznych i sakramentalnych oraz rozwój formacji liturgicznej.

I Liturgia jako uwielbienie Boga i uświęcenie Ludu Bożego

Liturgia jest najpierw dziełem Boga, w którym Kościół oddaje Mu chwałę i przyjmuje uświęcenie. Normy liturgiczne służą temu, aby wspólnota mogła w tym dziele uczestniczyć godnie i owocnie.

106 Znaczenie liturgii dla wspólnoty Kościoła

Komisja podejmie refleksję nad miejscem liturgii w życiu diecezji i parafii. Rozeznanie obejmie pytanie, czy wierni postrzegają ją jako źródło życia chrześcijańskiego, czy głównie jako obowiązek lub oprawę uroczystości. Wnioski posłużą jako wprowadzenie do szczegółowych wskazań.

107 Uczestnictwo i przygotowanie liturgii

Przedmiotem prac jest uczestnictwo wiernych w liturgii oraz troska o jej przygotowanie w parafii. Trzeba zapytać, kto przygotowuje celebracje, jak dzieli się funkcje i co pomaga zgromadzeniu modlić się wspólnie. Uczestnictwo obejmuje zarówno czynne zaangażowanie, jak i ciszę oraz słuchanie.

108 Rok liturgiczny i Triduum Paschalne

Komisja opisze znaczenie Triduum Paschalnego, przygotowanie do jego celebracji i sposób sprawowania liturgii tych dni. Należy rozpoznać trudności małych parafii oraz parafii obsługiwanych przez jednego kapłana. Wskazania powinny pomagać w celebracji zgodnej z księgami liturgicznymi.

109 Odpust parafialny i celebracje z udziałem biskupa

Zakres prac obejmuje odpust parafialny, inne szczególne dni liturgiczne oraz celebracje, którym przewodniczy biskup. Potrzebne są wskazania dotyczące ich przygotowania i przebiegu. Warto zebrać dobre praktyki, które łączą uroczysty charakter z prostotą.

Pytania do rozeznania

1. Co pomaga nam przeżywać liturgię jako modlitwę, a co ją utrudnia?
2. Kto w naszej parafii przygotowuje liturgię i jak jest do tego przygotowany?
3. Jak w naszej parafii obchodzi się Triduum Paschalne i odpust parafialny?

II Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego

Chrzest, bierzmowanie i Eucharystia wprowadzają w życie Chrystusa i Kościoła. Komisja zajmuje się ich celebracją oraz liturgicznym wymiarem przygotowania; program katechezy należy do Komisji ds. przekazu wiary.

110 Chrzest

Prace obejmą liturgiczne zagadnienia katechezy chrzcielnej, przygotowanie do chrztu oraz celebrację chrztu dzieci. Osobno zostaną ujęte obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych i chrzest dzieci w wieku katechizacyjnym. W sprawach katechumenatu potrzebne jest uzgodnienie z Podkomisją ds. formacji dorosłych i katechumenatu dorosłych oraz z Komisją ds. ludu Bożego.

111 Bierzmowanie

Przedmiotem prac jest przygotowanie do sakramentu wraz z towarzyszącymi mu celebracjami liturgicznymi oraz sama celebracja bierzmowania. Należy rozpoznać różnice w praktyce parafii. Wskazania wymagają uzgodnienia z Podkomisją ds. młodzieży i młodych dorosłych, która proponuje instrukcję o przygotowaniu do bierzmowania.

112 Msza Święta

Komisja opracuje zasady dotyczące kapłanów sprawujących Mszę Świętą, koncelebry, sumy parafialnej, Mszy zbiorowej oraz Mszy w dzień poprzedzający niedzielę lub święto nakazane. Odrębne punkty dotyczą przyjmowania Komunii Świętej i materii Eucharystii. Kwestie binowania, trynowania i ewentualnej kwadrynacji oraz intencji mszalnych wymagają wspólnej pracy z Komisją ds. struktur diecezjalnych.

113 Pierwsza Komunia Święta

Do przygotowania wskazano zarządzenie w sprawie przygotowania do przyjęcia Pierwszej Komunii Świętej w diecezji. Rozeznanie obejmie wiek dzieci, udział rodziców, przebieg uroczystości oraz elementy, które odciągają uwagę od sakramentu. Projekt należy uzgodnić z Podkomisją ds. nauczania religii i katechezy parafialnej.

114 Msza Święta w klasycznym rycie rzymskim

Schemat prac obejmuje celebracje w klasycznym rycie rzymskim oraz aktualizację statutu Duszpasterstwa Tradycji Łacińskiej. Regulacje diecezjalne muszą pozostawać w zgodzie z obowiązującymi normami Stolicy Apostolskiej. Konsultacje powinny objąć wiernych i duszpasterzy tego środowiska.

115 Kult Eucharystii poza Mszą Świętą

Prace obejmą adorację eucharystyczną, procesje eucharystyczne i kongres eucharystyczny. Do przygotowania wskazano zarządzenie Biskupa określające charakter procesji eucharystycznych w diecezji. Należy rozpoznać dostępność adoracji w parafiach i sposób jej prowadzenia.

Pytania do rozeznania

1. Jak nasza wspólnota uczestniczy w celebracji chrztu i bierzmowania?

2. Co w sposobie sprawowania Mszy Świętej w naszej parafii buduje wiarę, a co wymaga poprawy?
3. Jak wygląda u nas przygotowanie i przebieg Pierwszej Komunii Świętej?

III Sakramenty uzdrowienia oraz sakramenty w służbie komunii

Pokuta i namaszczenie chorych niosą uzdrowienie, a święcenia i małżeństwo służą budowaniu wspólnoty. Komisja opisuje ich celebrację i związane z nią obowiązki duszpasterzy.

116 Pokuta i pojednanie

Zakres prac obejmuje zasady i wskazania dotyczące celebracji spowiedzi, wspólnotową celebrację sakramentu, liturgiczne zagadnienia katechezy o spowiedzi oraz odpusty. Osobnego ujęcia wymaga relacja spowiedzi do kierownictwa duchowego i pomocy terapeutycznej. Rozeznanie powinno objąć rzeczywistą dostępność spowiedzi w parafiach.

117 Namaszczenie chorych

Komisja opisze warunki przyjęcia sakramentu oraz jego celebrację wspólnotową i indywidualną. Opracuje także zasady dotyczące kapelanów szpitali i duszpasterzy chorych. Trzeba zapytać chorych, ich rodziny i personel placówek o doświadczenie tej posługi.

118 Święcenia

Prace obejmą celebrację sakramentu święceń, modlitwę o powołania kapłańskie, jubileusze kapłaństwa oraz modlitwę za żywych i zmarłych kapłanów i kandydatów do święceń. Ewentualne zobowiązania modlitewne parafii należy rozeznać wspólnie z Komisją ds. ludu Bożego. Rozwiązania powinny uwzględniać prawo liturgiczne i realia parafii.

119 Małżeństwo

Przedmiotem prac jest troska o przygotowanie do sakramentu w jego wymiarze liturgicznym oraz przebieg liturgii zaślubin. Potrzebne są wskazania dotyczące muzyki, dekoracji i udziału usługodawców zewnętrznych. Komisja lub podkomisja odpowiedzialna za przygotowanie narzeczonych pozostaje do ustalenia.

Pytania do rozeznania

1. Czy spowiedź jest w naszej parafii łatwo dostępna i jak jest przeżywana?
2. Jak chorzy i ich bliscy doświadczają posługi sakramentalnej w domu i w szpitalu?
3. Co pomaga, a co przeszkadza w modlitewnym przeżyciu liturgii ślubu?

IV Kult pozasakramentalny

Sakramentalia, liturgia godzin, pogrzeb i nabożeństwa przedłużają liturgię w codziennym życiu wiernych. Wymagają zarówno pielęgnowania, jak i oczyszczania z nieporozumień.

120 Sakramentalia

Komisja zajmie się katechezą o sakramentaliach, wskazaniami dotyczącymi błogosławieństw i dewocjonaliami. Opracuje także wskazania dotyczące modlitw zanoszonych w szczególnych

potrzebach. Ta część wymaga uzgodnienia z Podkomisją ds. nowej ewangelizacji, która proponuje instrukcję o nabożeństwach uwielbienia i modlitwach o uzdrowienie.

121 Liturgia godzin

Prace obejmą zasady celebracji liturgii godzin oraz wskazania dla parafii i wspólnot modlitewnych. Osobne wskazania dotyczą osób życia konsekrowanego, duchownych, kapituł i osób ustanowionych do posług. Warto rozpoznać parafie, w których liturgię godzin sprawuje się z udziałem wiernych.

122 Pogrzeb katolicki

Komisja opracuje zasady celebracji pogrzebu oraz miejsce elementów pozaliturgicznych. Odrębnie zostaną ujęte pogrzeb dzieci zmarłych przed urodzeniem i pogrzeb w przypadku kremacji zwłok. Sprawa jest pilna, ponieważ w diecezji sygnalizowano nadużycia podczas uroczystości pogrzebowych; do przygotowania wskazano instrukcję o pogrzebach katolickich.

123 Nabożeństwa i pobożność ludowa

Przedmiotem prac jest znaczenie nabożeństw i aktów pobożności oraz wskazania dotyczące ich odprawiania. Schemat wymienia nabożeństwa pierwszych piątków i pierwszych sobót miesiąca, Gorzkie Żale i Drogę Krzyżową. Należy rozpoznać, które nabożeństwa są w parafiach żywe i jak wprowadzać w nie młodsze pokolenia.

Pytania do rozeznania

1. Jak wierni rozumieją błogosławieństwa i poświęcenia oraz czego od nich oczekują?
2. Co budzi trudności w przygotowaniu i przebiegu pogrzebów w naszej parafii?
3. Które nabożeństwa są u nas żywe, a które zanikają i dlaczego?

V Formacja liturgiczna

Owocne uczestnictwo w liturgii wymaga formacji całej wspólnoty, także tych, którzy nie pełnią w niej żadnej funkcji. Punktem wyjścia jest istniejące Centrum Formacji Liturgicznej.

124 Formacja liturgiczna w parafii

Prace obejmą zagadnienia katechezy liturgicznej, katechezy o posługach stałych i diakonacie oraz formację dorosłych w parafii. Trzeba wskazać osoby zaangażowane w prowadzenie formacji i sposób ich przygotowania. W sprawach posług i diakonatu potrzebne jest uzgodnienie z Komisją ds. ludu Bożego.

125 Służba liturgiczna

Komisja opracuje model formacji młodszej służby liturgicznej. Schemat prac obejmuje także udział kobiet w służbie liturgicznej i osoby dorosłe w służbie liturgicznej. Rozstrzygnięcia powinny opierać się na obowiązującym prawie liturgicznym i rozpoznaniu obecnej praktyki parafii.

126 Centrum Formacji Liturgicznej

Przeglądu wymagają struktura i organizacja Centrum, programy formacyjne grup pełniących różne funkcje liturgiczne oraz wskazania dotyczące przygotowania do tych funkcji. Do

przygotowania wskazano aktualizację statutu Centrum. Należy określić osoby prowadzące formację i ich kompetencje.

127 Spotkania diecezjalne i dekanalne, lektorat i akolitat

Zakres prac obejmuje diecezjalne i dekanalne spotkania służby liturgicznej oraz liturgiczne aspekty posługi lektoratu i akolitatu. Trzeba ocenić, jak ustanowieni lektorzy i akolici są włączani w życie parafii po zakończeniu formacji. Wnioski powinny objąć również parafie oddalone od Bydgoszczy.

Pytania do rozeznania

1. Jakiej formacji liturgicznej potrzebują wierni naszej parafii?
2. Kto prowadzi służbę liturgiczną i jakiego wsparcia oczekuje?
3. Jak ustanowieni lektorzy i akolici pełnią posługę w parafii?

VI Muzyka kościelna

Muzyka i śpiew kościelny należą do zakresu Podkomisji ds. muzyki kościelnej. Podkomisja nie przedstawiła dotąd własnego wykazu zagadnień, dlatego poniższe punkty są wstępną propozycją do jej decyzji.

128 Śpiew zgromadzenia i repertuar

Do rozeznania proponuje się udział wiernych w śpiewie, dobór repertuaru do czynności liturgicznych i okresów roku oraz wspólne śpiewy diecezjalne. Należy rozpoznać obecną praktykę parafii. Zakres ostatecznie określi podkomisja.

129 Osoby pełniące posługę muzyczną

Proponuje się podjęcie tematu przygotowania, formacji i warunków pracy organistów, kantorów, psałterzystów, chórów i scholi. Sprawy zatrudnienia i wynagrodzenia wymagają uzgodnienia z Podkomisją ds. dóbr doczesnych Kościoła. Warto ocenić dostępne formy kształcenia muzyków kościelnych.

130 Muzyka podczas ślubów, pogrzebów i koncertów

Do rozważenia pozostają wskazania o muzyce podczas ślubów i pogrzebów, o koncertach w kościołach oraz o używaniu instrumentów i nagrań. Punkty te łączą się z wskazaniami Komisji dotyczącymi poszczególnych celebracji. Podkomisja zdecyduje, czy wymagają one osobnego dokumentu.

Pytania do rozeznania

1. Czy w naszej parafii zgromadzenie śpiewa i co mu w tym pomaga?
2. Jakiego wsparcia potrzebują organista, schola i chór?

VII Budownictwo i sztuka sakralna

Przestrzeń i sztuka sakralna należą do zakresu Podkomisji ds. budownictwa i sztuki sakralnej. Podkomisja wskazała kilka obszarów wymagających pogłębienia.

131 Przestrzeń celebracji, wystrój i dostępność

Do rozeznania proponuje się urządzenie prezbiterium, miejsce przewodniczenia, ambonę, chrzcielnicę, miejsce przechowywania Najświętszego Sakramentu i miejsce sprawowania sakramentu pokuty.

Podkomisja zwraca uwagę na często niestosowne dekoracje, instalacje i kompozycje florystyczne, które przesłaniają ołtarz, tabernakulum lub inne istotne elementy przestrzeni sakralnej. Proponuje przegląd firm dekoratorskich działających w kościołach i rozważenie dla nich systemu licencji oraz kursów diecezjalnych.

Potrzebne są wytyczne dostosowania budynków sakralnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Nowe unijne regulacje dotyczące dostępności rodzą pytanie, w jaki sposób i w jakim zakresie należy je wdrożyć w obiektach kościelnych.

132 Inwestycje, remonty, otoczenie kościoła i cmentarze

Podkomisja wskazuje potrzebę jasnych instrukcji i procedur dotyczących podejmowania inwestycji, przeprowadzania remontów oraz wprowadzania zmian we wnętrzach świątyń. Sprawy finansowania remontów i konserwacji podejmuje Podkomisja ds. dóbr doczesnych Kościoła; podział zadań między obiema podkomisjami wymaga ustalenia.

Przedmiotem rozeznania są kształt i zakres zadań Komisji Sztuki Sakralnej, a także pytanie o zasadność powoływania kolejnej instytucji tego typu. Podkomisja proponuje włączenie diecezjalnego konserwatora zabytków do Komisji Sztuki Sakralnej i połączenie tego urzędu z funkcją jej przewodniczącego.

Potrzebne są wytyczne dotyczące zieleni przykościelnej, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa wiernych, oraz zasady umieszczania banerów, tablic informacyjnych i ekranów multimedialnych, które bywają niestosowne. Podkomisja wskazuje też potrzebę ogólnego regulaminu architektury cmentarnej: problemem są samowolne nasadzenia, które z czasem stwarzają zagrożenie, niestosowne pomniki, kostka brukowa utrudniająca odprowadzanie wody oraz zły stan techniczny kaplic cmentarnych. Zarządzanie cmentarzami podejmuje także Komisja ds. struktur diecezjalnych (pkt 169).

133 Bezpieczeństwo obiektów, inwentaryzacja i archiwa

Podkomisja proponuje instrukcję bezpieczeństwa obiektów z podziałem na budynki oraz zabytki nieruchome i ruchome, w tym dzieła sztuki i dokumenty. Wytyczne muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami, także przeciwpożarowymi, oraz z wymogami ubezpieczycieli.

Do rozstrzygnięcia pozostaje zakres inwentaryzacji: czy ma obejmować wyłącznie obiekty zabytkowe, czy także pozostałe dzieła sztuki. Podkomisja proponuje powołanie komisji, która w cyklu pięcioletnim, przy okazji wizytacji parafii, odwiedzałaby parafie i spisywała dzieła sztuki. Konieczne jest wyraźne oddzielenie mienia parafialnego od prywatnych rzeczy duchownych.

Rozeznanie obejmie zasady dostępu do archiwów parafialnych, w tym pytanie, czy mają z nich korzystać wyłącznie duchowni, czy także osoby świeckie. W odniesieniu do archiwum diecezjalnego trzeba ustalić jego lokalizację, sposób i czas przechowywania zbiorów, zaplecze lokalowe, takie jak magazyn, czytelnia i sekretariat, oraz zabezpieczenia antywłamaniowe

i przeciwpożarowe. Sprawy diecezjalnego konserwatora zabytków, archiwów i muzeum diecezjalnego są wspólne z Komisją ds. struktur diecezjalnych.

Pytania do rozeznania

1. Co w urządzeniu naszego kościoła pomaga w modlitwie i celebracji, a co je utrudnia?
2. Jak w parafii podejmuje się decyzje o remontach, wystroju i nowym wyposażeniu kościoła?
3. Czy nasz kościół i jego otoczenie są dostępne i bezpieczne dla wszystkich, także dla osób z niepełnosprawnościami?

VIII Proponowane owoce prac

Pakiety obejmują akty wykonawcze, które Komisja wskazała do przygotowania lub rewizji.

Pakiet 1. Uporządkowanie prawodawstwa liturgicznego

Komisja przyjęła tryb pracy obejmujący kwerendę obowiązujących dokumentów, kwalifikację ich obowiązywalności, konsultacje z zainteresowanymi, redakcję projektów wraz ze wskazaniem aktów do uchylenia oraz kontrolę proponowanych uchwał. W efekcie diecezja powinna mieć jeden, dostępny zbiór norm liturgicznych. Prace należy prowadzić w porozumieniu z Komisją ds. struktur diecezjalnych.

Pakiet 2. Sakramenty

Proponuje się wskazania dla kapłanów i wiernych świeckich o godności sakramentów, ich należytym sprawowaniu i przygotowaniu wiernych, czyli „Vademecum sakramentalne". Do przygotowania wskazano również zarządzenie w sprawie przygotowania do Pierwszej Komunii Świętej. Dokumenty wymagają uzgodnienia z Komisją ds. przekazu wiary.

Pakiet 3. Godne sprawowanie kultu

Do przygotowania wskazano instrukcję Biskupa dla kapłanów o godziwym sprawowaniu kultu, z przypomnieniem o karach, zarządzenie o procesjach eucharystycznych w diecezji oraz instrukcję o pogrzebach. Przypomnienie sankcji powinno iść w parze z wyjaśnieniem racji norm i pomocą w ich stosowaniu. Projekty należy poprzedzić rozpoznaniem najczęstszych trudności.

Pakiet 4. Formacja liturgiczna i duszpasterstwa

Proponuje się aktualizację statutu Centrum Formacji Liturgicznej i statutu Duszpasterstwa Tradycji Łacińskiej. Do opracowania pozostają model formacji służby liturgicznej i programy formacyjne poszczególnych funkcji. Statut Duszpasterstwa Tradycji Łacińskiej wymaga zgodności z aktualnymi normami Stolicy Apostolskiej.

Pakiet 5. Muzyka kościelna oraz budownictwo i sztuka sakralna

Zakres dokumentów w dziedzinie muzyki kościelnej określi właściwa podkomisja; do rozważenia pozostają wskazania o muzyce liturgicznej i posłudze muzyków kościelnych. Podkomisja ds. budownictwa i sztuki sakralnej wskazała do opracowania: procedury inwestycyjne i remontowe, zasady działania Komisji Sztuki Sakralnej, wytyczne dostępności obiektów, instrukcję bezpieczeństwa budynków i zbiorów, wytyczne dotyczące zieleni przykościelnej i nośników informacji, ogólny regulamin architektury cmentarnej, wskazania dotyczące dekoracji i florystyki, zasady dostępu do archiwów i organizacji archiwum diecezjalnego oraz zasady inwentaryzacji dzieł sztuki. Nie przesądza się formy tych dokumentów.

Część V

Komisja ds. dzieł miłosierdzia

Cel prac

Przedmiotem rozeznania są dzieła miłosierdzia w Diecezji Bydgoskiej: sposób, w jaki parafie, Caritas, wspólnoty i wolontariusze rozpoznają potrzeby człowieka i na nie odpowiadają. Celem prac Komisji jest szukanie możliwych sposobów pomocy człowiekowi i wspierania go w poprawie sytuacji życiowej, a także wskazanie rozwiązań organizacyjnych, które zapewnią tej pomocy trwałość, przejrzystość i dostępność.

I Misja miłosierdzia i osoby wymagające wsparcia

Miłosierdzie należy do istoty życia Kościoła i nie jest zadaniem wyłącznie wyspecjalizowanych instytucji. Zaczyna się od zauważenia konkretnego człowieka i jego sytuacji.

134 Misja Komisji

Podstawą pracy Komisji są dokumenty Kościoła, synteza presynodalna diecezji i wnioski ze spotkań parafialnych grup synodalnych. Doświadczenia innych synodów, w tym lubelskiego, i sprawdzone praktyki innych diecezji należy dostosować do potrzeb diecezji bydgoskiej.

135 Rozpoznawanie potrzeb

W dyskusji wskazano rodziny, rodziców potrzebujących wsparcia, osoby samotne, seniorów, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby w kryzysie bezdomności i uzależnienia. Trzeba nadal rozpoznawać grupy, których potrzeby pozostają niezauważone. Rozeznanie powinno uwzględniać głos samych osób korzystających z pomocy.

136 Seniorzy i przeciwdziałanie samotności

Szczególną uwagę poświęcono seniorom i ich samotności. Rozważa się wspieranie lub tworzenie domów dziennego pobytu oraz wykorzystanie istniejącego zaplecza, w tym możliwości Centrum Edukacyjno-Formacyjnego Diecezji Bydgoskiej. Należy rozpoznać, jakie formy obecności i odwiedzin funkcjonują już w parafiach.

137 Leczenie, terapia i odzyskiwanie samodzielności

Pomoc powinna obejmować ułatwianie dostępu do leczenia, terapii i specjalistycznego wsparcia oraz towarzyszenie osobom, które stopniowo odzyskują samodzielność. Komisja zbierze informacje o odpowiednich ośrodkach i możliwościach współpracy z nimi. Na tej podstawie trzeba określić, co mogą zapewnić parafie, Caritas i wolontariusze, a jakie zadania wymagają specjalistów.

Pytania do rozeznania

1. Kto w naszej parafii potrzebuje pomocy i pozostaje niezauważony?
2. Jak towarzyszymy seniorom i osobom samotnym?
3. Dokąd kierujemy osobę, która potrzebuje leczenia, terapii lub specjalistycznego wsparcia?

II Parafia i Caritas

Parafia jest pierwszym miejscem, do którego zgłasza się osoba potrzebująca. Trwałość pomocy zależy od jasnego podziału odpowiedzialności i przygotowania osób, które ją niosą.

138 Odpowiedzialność i parafialne zespoły Caritas

Wskazano potrzebę jasnego określenia odpowiedzialności za działalność charytatywną oraz zalecania tworzenia parafialnych zespołów Caritas w każdej parafii. Potrzebne są osoby koordynujące pomoc, angażujące wolontariuszy i dbające o ciągłość działań. Należy rozpoznać, w ilu parafiach zespoły działają i co utrudnia ich powstawanie.

139 Formacja i warsztaty

Zgłoszono temat warsztatów Caritas i regularnych spotkań formacyjnych, z odwołaniem do comiesięcznej formacji prowadzonej w diecezji ełckiej. Do ustalenia pozostają program spotkań, ich odbiorcy i sposób organizacji odpowiadający potrzebom parafii i dekanatów. Formacja powinna łączyć wymiar duchowy z praktycznymi umiejętnościami pomagania.

140 Ciągłość dzieł przy zmianach personalnych

Szczególnie ważne jest zapewnienie ciągłości dzieł miłosierdzia przy zmianie proboszcza, katechety lub opiekuna koła Caritas. Zaproponowano umieszczanie dokumentacji w „teczce proboszczowskiej" oraz określenie zasad przekazywania następcy kontaktów, dokumentów i informacji o projektach i zobowiązaniach. Rozwiązanie wymaga uzgodnienia z Komisją ds. struktur diecezjalnych, która zajmuje się protokołem zdawczo-odbiorczym parafii.

141 Caritas diecezjalna

Komisja ds. struktur diecezjalnych wskazała statut i regulamin Caritas jako zagadnienie wspólne. Trzeba ustalić, która komisja przygotowuje ewentualne propozycje zmian i jak opisać relację Caritas diecezjalnej do zespołów parafialnych. Kwestie finansowania Caritas podejmuje Podkomisja ds. dóbr doczesnych Kościoła.

Pytania do rozeznania

1. Kto w naszej parafii odpowiada za pomoc potrzebującym i czy jest to jasne dla parafian?
2. Jakiej formacji i jakiego wsparcia potrzebują osoby zaangażowane w Caritas?
3. Co dzieje się z dziełami pomocy, gdy zmienia się proboszcz lub opiekun?

III Wolontariat

Wolontariat jest drogą służby dostępną dla każdego wieku i środowiska. Dla wielu osób staje się również drogą do wspólnoty Kościoła.

142 Wolontariat różnych grup wiekowych i środowisk

Podkreślono potrzebę rozwijania wolontariatu w różnych grupach wiekowych i środowiskach. Należy rozpoznać, co zachęca do zaangażowania, a co je utrudnia. Do opracowania zgłoszono wzory porozumień z wolontariuszami.

143 Dzieci i młodzież, szkolne koła Caritas

Trzeba porozmawiać z młodzieżą o tym, co zachęciłoby ją do zaangażowania, oraz podjąć współpracę z Podkomisją ds. młodzieży i młodych dorosłych i ze środowiskami służby liturgicznej. Zwrócono uwagę na trudności w tworzeniu szkolnych kół Caritas tam, gdzie dyrekcja nie jest otwarta na działalność pod tym szyldem. Należy poszukać form współpracy, które umożliwią młodym pomaganie z zachowaniem chrześcijańskiej tożsamości inicjatywy.

144 Dekanalne centra wolontariatu

Zgłoszono pomysł dekanalnych centrów wolontariatu, łączących osoby i działania z różnych parafii. Do rozeznania pozostają ich zadania, osoby odpowiedzialne i potrzebne zasoby. Rozwiązanie warto najpierw sprawdzić w wybranych dekanatach.

Pytania do rozeznania

1. Co zachęciłoby parafian w różnym wieku do stałego wolontariatu?
2. Jak młodzi mogą u nas pomagać i kto im w tym towarzyszy?

IV Współpraca i informacja o pomocy

Osoba potrzebująca powinna szybko dowiedzieć się, gdzie otrzyma konkretną pomoc. Wymaga to wiedzy o istniejących placówkach i współpracy między nimi.

145 Baza organizacji i placówek pomocowych

Komisja podejmie inicjatywę stworzenia bazy organizacji i placówek pomocowych, obejmującej podmioty kościelne i pozakościelne. Do jej przygotowania warto zaprosić miasto, instytucje publiczne i zainteresowane organizacje. Trzeba ustalić, kto bazę prowadzi i jak często jest aktualizowana.

146 Ogólnodostępna publikacja o pomocy

Na podstawie bazy mogłaby powstać publikacja wskazująca, gdzie można otrzymać posiłek i odzież, umyć się, uzyskać schronienie, pomoc dla rodziny, terapię lub wsparcie w odzyskiwaniu samodzielności. Powinna zawierać aktualne kontakty i zasady korzystania z pomocy, tak aby osoba zgłaszająca się do parafii otrzymała konkretne wskazówki. Wspólna publikacja może stać się początkiem trwałej współpracy środowisk pomocowych.

147 Współpraca z organizacjami i wspólnotami chrześcijańskimi

Rozważa się współdziałanie z organizacjami pozakościelnymi oraz innymi Kościołami i wspólnotami chrześcijańskimi prowadzącymi działalność pomocową. Przedmiotem współpracy byłyby konkretne działania na rzecz potrzebujących, bez podejmowania uzgodnień doktrynalnych. Należy zebrać informacje o jadłodajniach, jadłodzielniach i innych placówkach, zapytać o gotowość do współpracy oraz ustalić podział zadań, odpowiedzialności i kosztów, korzystając z doświadczenia sióstr albertynek i inicjatyw parafialnych.

148 Posługa kapelanów

Podjęto temat posługi kapelanów w więzieniach i innych zakładach penitencjarnych. Zaproponowano uzgodnienie zakresu prac z Komisją ds. duszpasterstwa i ewangelizacji

i rozważenie wspólnego opracowania zagadnienia. Posługa kapelanów szpitali jest przedmiotem prac Komisji ds. kultu Bożego.

149 Komunikacja

Wskazano potrzebę informowania o dostępnej pomocy przez media, internet, strony parafialne, media społecznościowe i bezpośrednie spotkania. Należy pokazywać istniejące inicjatywy i możliwości zaangażowania oraz organizować otwarte spotkania dla zainteresowanych. Sprawna wymiana informacji między parafiami, organizacjami i wolontariuszami ułatwi kierowanie potrzebujących do właściwych miejsc; w tej sprawie pomocna będzie współpraca z Podkomisją ds. mediów i komunikacji.

Pytania do rozeznania

1. Czy w naszej parafii wiadomo, gdzie skierować osobę potrzebującą posiłku, noclegu lub terapii?
2. Z jakimi instytucjami i organizacjami parafia już współpracuje, a z jakimi mogłaby?
3. Skąd parafianie dowiadują się o prowadzonej pomocy i możliwościach zaangażowania?

V Finansowanie i relacje z darczyńcami

Dzieła miłosierdzia potrzebują stabilnych środków i zaufania ofiarodawców. Jedno i drugie wymaga przejrzystości.

150 Źródła finansowania

Podkreślono potrzebę stałego poszukiwania źródeł finansowania: darowizn, zbiórek, grantów, dotacji i wsparcia samorządowego. Warto śledzić konkursy i ustalać, kto może składać wnioski. Zasady gospodarowania środkami wymagają uzgodnienia z Podkomisją ds. dóbr doczesnych Kościoła.

151 Fundraising i szkolenia

Proponuje się korzystanie ze szkoleń z fundraisingu i przygotowywania projektów. Rozważano dotarcie do firm i specjalistów pozyskujących fundusze. Podany w dyskusji przykład wynagrodzenia w wysokości około 5% pozyskanej kwoty wymaga każdorazowego sprawdzenia warunków umowy i zasad finansowania.

152 Troska o darczyńców

Zwrócono uwagę na systematyczną troskę o sponsorów i darczyńców: kontakt, podziękowania, jasne rozliczenia i przedstawianie efektów pomocy. Jedną z form budowania relacji mogłyby być spotkania lub gale. Forma takich wydarzeń powinna odpowiadać charakterowi dzieł miłosierdzia.

153 Wsparcie z 1,5% podatku

Zgłoszono pomysł wspierania parafialnych inicjatyw przez 1,5% podatku przekazywane uprawnionej organizacji pożytku publicznego, ze wskazaniem celu szczegółowego. Możliwość zastosowania takiego rozwiązania, podział środków i sposób rozliczenia pozostają do ustalenia. Sprawa wymaga opinii prawnej i księgowej.

Pytania do rozeznania

1. Z jakich środków finansowana jest pomoc w naszej parafii i czy są one wystarczające?
2. Jak informujemy ofiarodawców o tym, na co przeznaczono ich dary?

VI Proponowane owoce prac

Pomysły zgłoszone na pierwszym spotkaniu Komisji nie są przyjętymi postanowieniami. Pakiety porządkują je do dalszej pracy.

Pakiet 1. Rozpoznanie potrzeb i informacja

Proponuje się przygotowanie bazy organizacji i placówek pomocowych oraz ogólnodostępnej publikacji o oferowanej pomocy. Chodzi o to, by każda parafia umiała wskazać osobie potrzebującej konkretne miejsce i kontakt. Należy określić odpowiedzialnego za aktualizację danych.

Pakiet 2. Parafialne struktury Caritas i formacja

Propozycje dotyczą określenia odpowiedzialności za działalność charytatywną w parafii, zalecenie tworzenia parafialnych zespołów Caritas oraz program warsztatów i spotkań formacyjnych. Ewentualne zmiany statutów i projekty dekretów należy uzgodnić z Komisją ds. struktur diecezjalnych. Rozwiązania powinny być możliwe do przyjęcia także w małych parafiach.

Pakiet 3. Wolontariat

Do opracowania zgłoszono wzory porozumień z wolontariuszami oraz formy wolontariatu dzieci i młodzieży, w tym zasady działania szkolnych kół Caritas. Do rozważenia pozostaje koncepcja dekanalnych centrów wolontariatu. Prace wymagają współpracy z Podkomisją ds. młodzieży i młodych dorosłych.

Pakiet 4. Współpraca i ciągłość działania

Proponuje się wzory porozumień o współpracy z organizacjami i instytucjami oraz jasne procedury działania. Osobnego opracowania wymaga procedura przekazywania dokumentacji dzieł miłosierdzia przy zmianie proboszcza, katechety lub opiekuna koła Caritas. Zagadnienie posługi kapelanów więziennych należy opracować wspólnie z Komisją ds. duszpasterstwa i ewangelizacji.

Pakiet 5. Finansowanie

Do rozważenia pozostają wskazania dotyczące pozyskiwania środków, szkoleń z fundraisingu, rozliczeń wobec darczyńców oraz możliwości korzystania z 1,5% podatku. Każde rozwiązanie finansowe wymaga sprawdzenia pod względem prawnym i księgowym. Zasady należy uzgodnić z Podkomisją ds. dóbr doczesnych Kościoła.

Część VI

Komisja ds. struktur diecezjalnych

Cel prac

Przedmiotem rozeznania są struktury Diecezji Bydgoskiej: organizacja, prawodawstwo i funkcjonowanie instytucji diecezjalnych, dekanatów i parafii oraz zarząd dobrami doczesnymi Kościoła. Celem prac Komisji jest przygotowanie propozycji uporządkowania struktur oraz odnowy przepisów i zasad ich działania w postaci statutów i regulaminów, tak aby struktury lepiej służyły misji Kościoła, a udział świeckich w ich pracy był większy.

I Porządek prawa diecezjalnego

Przepisy i urzędy istnieją po to, by służyć zbawczej misji Kościoła i dobru wiernych. Ich uporządkowanie zaczyna się od ustalenia, co obecnie obowiązuje.

154 Kwerenda i kwalifikacja obowiązujących aktów

Komisja przyjęła tryb pracy obejmujący kwerendę obowiązujących dokumentów, w tym w „Wiadomościach Diecezji Bydgoskiej", kwalifikację ich obowiązywalności, konsultacje z zainteresowanymi, redakcję projektów wraz ze wskazaniem aktów do uchylenia oraz kontrolę proponowanych uchwał. Trzeba uwzględnić, że nie wszystkie akty były publikowane, a części nie udało się odnaleźć. Wynikiem kwerendy powinien być wykaz aktów obowiązujących, wymagających zmiany i przeznaczonych do uchylenia.

155 Klauzula uchylająca

Do rozważenia zgłoszono rozwiązanie przyjęte w statutach synodu lubelskiego, które uchyla wszystkie wcześniejsze przepisy diecezjalne niewłączone do statutów synodalnych. Rozwiązanie daje przejrzystość, ale wymaga wcześniejszego, pełnego przeglądu obowiązujących aktów. Decyzja w tej sprawie należy do Biskupa Bydgoskiego.

156 Udział świeckich i relacje zewnętrzne

Wśród celów Komisji znajduje się zwiększenie udziału świeckich w strukturach diecezjalnych i parafialnych. Należy wskazać zadania, które świeccy mogą podejmować zgodnie z prawem, oraz potrzebne im przygotowanie. Osobnym celem jest usprawnienie relacji instytucji diecezjalnych z instytucjami państwowymi i samorządowymi.

Pytania do rozeznania

1. Które przepisy diecezjalne są w praktyce nieznane, niejasne lub niestosowane?
2. W jakich zadaniach administracyjnych i doradczych świeccy mogliby mieć większy udział?
3. Skąd duszpasterze i wierni dowiadują się o obowiązujących zasadach?

II Kuria i instytucje diecezjalne

Instytucje centralne pomagają Biskupowi w kierowaniu diecezją. Ich zadania i wzajemne relacje powinny być opisane w aktualnych statutach i regulaminach.

157 Kuria Diecezjalna

Prace obejmą regulamin i strukturę Kurii, w tym podział na wydziały. Do wyjaśnienia pozostaje miejsce w tej strukturze delegata biskupa ds. ochrony dzieci i młodzieży oraz diecezjalnego inspektora ochrony danych. Zakres obejmuje także wizytacje kanoniczne oraz Fundusz Wzajemnej Pomocy Kapłańskiej, którego sprawy wymagają uzgodnienia z Komisją ds. ludu Bożego.

158 Archiwa i muzeum diecezjalne

Przedmiotem prac jest archiwum kurialne oraz kwestia archiwum diecezjalnego, którego istnienie i status wymagają ustalenia. Komisja podejmie również temat muzeum diecezjalnego. Należy określić zasady gromadzenia, przechowywania i udostępniania zbiorów, we współpracy z Podkomisją ds. budownictwa i sztuki sakralnej.

159 Sąd Biskupi

Zakres prac obejmuje organizację i funkcjonowanie Sądu Biskupiego Diecezji Bydgoskiej. Trzeba ocenić aktualność jego regulaminu oraz dostępność informacji dla wiernych. Rozeznanie powinno objąć także współpracę Sądu z duszpasterzami.

160 Rady i komisje diecezjalne

Komisja zajmie się radą kapłańską i kolegium konsultorów, radą ekonomiczną oraz komisjami diecezjalnymi. Statut Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej wymaga wspólnej pracy z Komisją ds. duszpasterstwa i ewangelizacji. Należy sprawdzić aktualność statutów, sposób powoływania członków i regularność pracy tych gremiów.

161 Kapituły kanoników

Przedmiotem prac są kapituły kanoników i ich statuty. Sprawy instalacji kanoników oraz modlitwy kapituł łączą się z zakresem Komisji ds. kultu Bożego. Trzeba opisać obecne zadania kapituł w życiu diecezji.

162 Seminarium, Dom Księży Emerytów i Caritas

Wyższe Seminarium Duchowne i Dom Księży Emerytów zostały wskazane jako tematy wspólne z Komisją ds. ludu Bożego. Statut i regulamin Caritas są tematem wspólnym z Komisją ds. dzieł miłosierdzia. W każdej z tych spraw należy ustalić, która komisja przygotowuje projekt, a która go opiniuje.

Pytania do rozeznania

1. Czy wiadomo, do której instytucji diecezjalnej należy zwrócić się w konkretnej sprawie?
2. Które statuty i regulaminy wymagają aktualizacji w pierwszej kolejności?
3. Jak instytucje diecezjalne mogą lepiej wspierać parafie?

III Dekanat

Dekanat łączy parafie z diecezją i jest miejscem współpracy duszpasterzy. Jego możliwości zależą w dużej mierze od zadań powierzonych dziekanowi.

163 Dziekan

Do opracowania wskazano statut dziekana, określający jego prawa i obowiązki. Należy rozpoznać, jakie zadania dziekani faktycznie wykonują i jakiego wsparcia potrzebują. Statut powinien uwzględniać zadania, które inne komisje proponują umieścić na poziomie dekanatu.

164 Wizytacje dziekańskie

Przedmiotem prac jest zakres i przebieg wizytacji dziekańskich. Trzeba ustalić, co podlega sprawdzeniu, jak dokumentuje się wyniki i co dzieje się z zaleceniami. Wizytacja powinna być pomocą dla parafii, a nie tylko kontrolą.

Pytania do rozeznania

1. Do czego dekanat służy dziś w praktyce duszpasterzom i wiernym?
2. Jakie zadania warto powierzyć dekanatowi, a jakie pozostawić parafii lub diecezji?

IV Parafia

Parafia jest miejscem, w którym struktury Kościoła najbliżej spotykają się z życiem wiernych. Komisja zajmuje się jej organizacją i zarządzaniem; treści duszpasterskie należą do innych komisji.

165 Rady parafialne

Zakres prac obejmuje parafialną radę duszpasterską i radę ekonomiczną. Należy opracować lub zaktualizować ich statuty, określając sposób powoływania, kadencję, zadania i tryb pracy. Projekty wymagają uzgodnienia z Komisją ds. ludu Bożego, która podejmuje temat rzeczywistej współodpowiedzialności świeckich.

166 Obejmowanie i przekazywanie urzędu proboszcza

Komisja określi zasady obejmowania urzędu proboszcza i polityki personalnej. Przedmiotem prac są obrzęd wprowadzenia proboszcza oraz protokół zdawczo-odbiorczy. Protokół powinien objąć także dokumentację dzieł duszpasterskich i charytatywnych, co postuluje Komisja ds. dzieł miłosierdzia.

167 Status duchownych w parafii

Do opracowania wskazano status, prawa i obowiązki proboszcza, wikariusza, rezydenta, księdza pomagającego w duszpasterstwie i emeryta. Sprawy te łączą się z życiem i formacją prezbiterów, którymi zajmuje się Komisja ds. ludu Bożego. Podział pracy między obie komisje wymaga ustalenia.

168 Kancelaria parafialna i plebania

Prace obejmą zarządzanie parafią, prowadzenie kancelarii, ksiąg i dokumentacji, z uwzględnieniem ochrony danych osobowych. Osobnym tematem jest plebania jako mieszkanie proboszcza i innych księży. Należy rozpoznać, jak kancelarię postrzegają wierni, którzy z niej korzystają.

169 Wizytacja kanoniczna i cmentarze

Komisja opisze przygotowanie i przebieg wizytacji kanonicznej parafii. Zajmie się również zarządzaniem cmentarzami parafialnymi. W obu sprawach potrzebne są jednolite wzory dokumentów.

170 Wizyta duszpasterska i intencje mszalne

W wykazie zagadnień znalazły się kolęda oraz intencje mszalne, w tym binowanie i trynowanie. Styl wizyty duszpasterskiej podejmuje Podkomisja ds. nowej ewangelizacji. Kwestie prawne związane z Eucharystią, łącznie z możliwością kwadrynacji i przygotowaniem „Vademecum sakramentalnego", wymagają wspólnej pracy z Komisją ds. kultu Bożego.

Pytania do rozeznania

1. Jak działają w naszej parafii rada duszpasterska i rada ekonomiczna?
2. Co ułatwiłoby wiernym załatwianie spraw w kancelarii parafialnej?
3. Jak zapewnić ciągłość życia parafii przy zmianie proboszcza?

V Stowarzyszenia, dzieła i grupy diecezjalne

Stowarzyszenia, dzieła i grupy potrzebują jasnego statusu kanonicznego, aby mogły działać w komunii z Kościołem i z poszanowaniem własnego charyzmatu.

171 Status kanoniczny i statuty

Komisja zajmie się statusem kanonicznym i statutami stowarzyszeń, dzieł i grup diecezjalnych. Temat został wskazany jako wspólny z Komisją ds. ludu Bożego oraz z Podkomisją ds. rozkrzewiania ruchów i wspólnot katolickich. Podkomisja ta pyta, kto i w jakim trybie weryfikuje statuty oraz które podmioty muszą je posiadać; odpowiedź należy przygotować wspólnie.

Pytania do rozeznania

1. Które wspólnoty i dzieła w diecezji nie mają jasno określonego statusu?

VI Dobra doczesne Kościoła

Dobra doczesne służą sprawowaniu kultu, utrzymaniu duchownych i pracowników świeckich, dziełom apostolstwa i miłosierdzia.

172 Punkt wyjścia i charakter prac podkomisji

Dobra doczesne Kościoła nie są majątkiem prywatnym osób sprawujących określone funkcje; zostały powierzone Kościołowi przez wiernych i mają służyć jego misji, działalności duszpasterskiej i charytatywnej oraz wspólnocie. Dlatego sposób gospodarowania nimi, poza wymiarem organizacyjnym i ekonomicznym, ma także wymiar moralny.

Zadaniem podkomisji nie jest prowadzenie kontroli przeszłości ani zastępowanie organów odpowiedzialnych za nadzór. Jest nim wypracowanie nowego, uczciwego, przejrzystego i profesjonalnego modelu zarządzania dobrami doczesnymi diecezji. Ma to być reforma systemu, nie ocena osób. Uczciwość powinny wspierać jasne procedury, przejrzysty podział odpowiedzialności, odpowiednie kompetencje i skuteczne mechanizmy zapobiegania nadużyciom, tak aby nie zależała wyłącznie od osobistych przymiotów poszczególnych ludzi.

173 Poszanowanie kompetencji organów

Podkomisja nie kwestionuje przepisów prawa kanonicznego ani kompetencji organów, których udział jest prawnie wymagany przy podejmowaniu określonych decyzji, i nie zamierza nikogo zastępować w wykonywaniu jego kompetencji. Odróżnia własną rolę zespołu pracującego nad reformą od roli rady ekonomicznej jako organu o kompetencjach określonych w prawie kanonicznym. Ekonom diecezjalny uczestniczy w pracach jako współtwórca nowego modelu, który zna rzeczywiste funkcjonowanie diecezji i będzie odpowiadał za wdrażanie wypracowanych rozwiązań.

174 Nowy model organizacyjny zarządzania majątkiem

Podkomisja zamierza opracować nowy model organizacyjny zarządzania majątkiem diecezji, z jednoznacznym podziałem kompetencji i odpowiedzialności. Częścią modelu mają być procedury zapewniające ciągłość, bezpieczeństwo i przejrzystość zarządzania niezależnie od zmian personalnych. Model powinien wskazywać, kto przygotowuje decyzje, kto je opiniuje, kto je podejmuje i kto odpowiada za ich wykonanie.

175 Diecezjalna Rada Ekonomiczna

Do opracowania wskazano zasady funkcjonowania Diecezjalnej Rady Ekonomicznej, uwzględniające profesjonalizm jej członków, niezależność opiniowania oraz rzeczywistą odpowiedzialność za wykonywane zadania. Podkomisja deklaruje w tej sprawie współpracę z referentem Komisji zajmującym się radami diecezjalnymi. Wspólna praca ma przede wszystkim przynieść założenia nowego modelu działania Rady, wykraczające poza ocenę dotychczasowych rozwiązań.

176 Budżet, sprawozdawczość i ocena gospodarowania

Podkomisja przygotuje przejrzyste procedury budżetowania, sprawozdawczości finansowej i oceny efektywności gospodarowania majątkiem. Należy określić, kto sporządza budżet i sprawozdania, kto je opiniuje i zatwierdza oraz w jakim zakresie są one udostępniane. Procedury powinny obejmować instytucje diecezjalne i wskazywać wymagania wobec parafii.

177 Inwestycje, nieruchomości i zobowiązania

Do opracowania wskazano zasady podejmowania decyzji inwestycyjnych, zarządzania nieruchomościami oraz zaciągania zobowiązań. Zasady muszą uwzględniać wymagane prawem kanonicznym zgody i opinie właściwych organów. Powinny określać progi wartości, tryb przygotowania decyzji i sposób jej dokumentowania.

178 Zapobieganie nadużyciom i standardy osób zarządzających

Podkomisja opracuje mechanizmy zapobiegania konfliktom interesów, niegospodarności, korupcji i wykorzystywaniu majątku kościelnego do celów prywatnych. Przygotuje także standardy kwalifikacji, odpowiedzialności i etyki osób zarządzających majątkiem diecezjalnym. Uczciwość, odpowiedzialność i przejrzystość mają stać się trwałymi zasadami funkcjonowania diecezji, sprawdzalnymi w praktyce.

179 Udział świeckich o kompetencjach zawodowych

Jednym z najważniejszych rezultatów prac ma być model, w którym osoby świeckie o odpowiednich kompetencjach zawodowych realnie wspierają Biskupa i duchownych w zarządzaniu dobrami doczesnymi Kościoła. Duchowni powinni móc koncentrować się przede wszystkim na misji duszpasterskiej, korzystając w sprawach gospodarczych z profesjonalnego wsparcia. Należy określić zadania, które można powierzyć świeckim oraz zakres ich odpowiedzialności.

180 Zarządzanie dobrami kościelnymi

Zakres prac obejmuje zarządzanie dobrami kościelnymi, zadania ekonoma i rady ekonomicznej oraz obowiązki proboszczów i administratorów parafii, łącznie z ich wynagrodzeniem. Należy opisać zasady odpowiedzialności, nadzoru i sprawozdawczości. Zasady powinny być zgodne z prawem kanonicznym i państwowym.

181 Finansowanie instytucji

Podkomisja zajmie się finansowaniem Stolicy Apostolskiej, Kurii Diecezjalnej, Caritas, Wyższego Seminarium Duchownego, Domu Księży Emerytów, sanktuariów diecezjalnych, domów rekolekcyjnych, funduszu solidarnościowego, misji i uczelni katolickich. Trzeba zestawić obowiązujące zasady i ocenić ich przejrzystość. Wierni powinni wiedzieć, na co przeznaczane są zbierane ofiary.

182 Źródła dochodów parafii

Przedmiotem prac są kolekty, daniny, zbiórki, dary, spadki, fundacje, działalność gospodarcza, subwencje, czynsze, dzierżawy i inne źródła. Należy rozpoznać zróżnicowanie sytuacji parafii miejskich i wiejskich. Rozwiązania powinny wzmacniać solidarność między parafiami.

183 Zobowiązania wobec diecezji

Zakres obejmuje zobowiązania finansowe parafii wobec diecezji. Sekretarz Komisji zaproponował dodanie zagadnienia cathedraticum. Potrzebne są jasne zasady naliczania i rozliczania świadczeń.

184 Sprawy finansowe parafii

Podkomisja zajmie się wynagradzaniem pracowników świeckich, administracją majątkiem, finansowaniem duszpasterstwa, nabywaniem i alienacją dóbr oraz spisem inwentarza. Zasady zatrudniania muzyków kościelnych należy uzgodnić z Podkomisją ds. muzyki kościelnej. Do rozważenia pozostają jednolite wzory dokumentów finansowych parafii.

185 Dochody i zobowiązania duchownych

Przedmiotem prac są źródła dochodów i zobowiązania finansowe duchownych oraz regulacje dotyczące księży urlopowanych, emerytów, rezydentów i studentów. Sprawy utrzymania i zabezpieczenia duchownych łączą się z zakresem Komisji ds. ludu Bożego. Zasady powinny być znane wszystkim zainteresowanym.

186 Remonty, konserwacja i ochrona zabytków

Zakres obejmuje remonty i konserwacje obiektów kościelnych oraz sprawę diecezjalnego konserwatora zabytków. Zagadnienie to, razem z zarządzaniem zabytkami i ochroną dziedzictwa

materialnego Kościoła, opracowuje się wspólnie z Podkomisją ds. budownictwa i sztuki sakralnej. Należy określić tryb uzgadniania prac i źródła ich finansowania.

Pytania do rozeznania

1. Czy parafianie wiedzą, z czego utrzymuje się parafia i na co przeznacza środki?
2. Jakie procedury i zabezpieczenia budowałyby zaufanie do sposobu zarządzania majątkiem diecezji i parafii?
3. Jak parafie mogą wspierać się wzajemnie w sprawach materialnych?

VII Proponowane owoce prac

Pakiety grupują zagadnienia Komisji i zaznaczają sprawy wspólne z innymi komisjami.

Pakiet 1. Zbiór prawa diecezjalnego

Proponuje się przygotowanie wykazu obowiązujących aktów wraz ze wskazaniem aktów do zmiany i uchylenia. Do rozstrzygnięcia pozostaje zastosowanie ogólnej klauzuli uchylającej. Na końcu powinien powstać jeden, dostępny zbiór obowiązujących przepisów.

Pakiet 2. Instytucje diecezjalne

Propozycje obejmą regulamin Kurii, zasady dotyczące archiwów i muzeum diecezjalnego, przegląd regulaminu Sądu Biskupiego, statuty rad i kapituł oraz komisji diecezjalnych. Zagadnienia rozdzielono między referentów spośród członków Komisji. Statuty Caritas, seminarium i Domu Księży Emerytów wymagają ustaleń z właściwymi komisjami.

Pakiet 3. Dekanat i parafia

Do opracowania wskazano statut dziekana i zasady wizytacji dziekańskich, statuty parafialnej rady duszpasterskiej i rady ekonomicznej, zasady obejmowania urzędu proboszcza z obrzędem wprowadzenia i wzorem protokołu zdawczo-odbiorczego oraz zasady prowadzenia kancelarii i ksiąg parafialnych. Do rozważenia pozostają wskazania o cmentarzach, plebanii i wizytacji kanonicznej. Status duchownych w parafii należy opracować wspólnie z Komisją ds. ludu Bożego.

Pakiet 4. Stowarzyszenia i sprawy wspólne

Wspólnie z Komisją ds. ludu Bożego i Podkomisją ds. rozkrzewiania ruchów i wspólnot katolickich należy opracować zasady dotyczące statusu kanonicznego i statutów stowarzyszeń. Kwestie binacji, trynacji i intencji mszalnych wymagają uzgodnienia z Komisją ds. kultu Bożego. Statut Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej wymaga współpracy z Komisją ds. duszpasterstwa i ewangelizacji.

Pakiet 5. Dobra doczesne

Podkomisja zamierza opracować: nowy model organizacyjny zarządzania majątkiem diecezji, zasady funkcjonowania Diecezjalnej Rady Ekonomicznej, procedury budżetowania, sprawozdawczości i oceny efektywności gospodarowania, zasady decyzji inwestycyjnych, zarządzania nieruchomościami i zaciągania zobowiązań, mechanizmy zapobiegania konfliktom interesów i nadużyciom, standardy kwalifikacji, odpowiedzialności i etyki osób zarządzających oraz procedury zapewniające ciągłość zarządzania. Rekomendacje podkomisja przedstawi Biskupowi Bydgoskiemu.

Z wykazu zagadnień Komisji pozostają do opracowania zasady finansowania instytucji diecezjalnych, świadczeń parafii na rzecz diecezji, wynagradzania pracowników świeckich, regulacje finansowe dotyczące duchownych, zasady prowadzenia remontów i konserwacji oraz status diecezjalnego konserwatora zabytków. Wszystkie rozwiązania wymagają sprawdzenia zgodności z prawem kanonicznym i państwowym.

Część VII

Zbieżności tematyczne i kwestie do rozstrzygnięcia

Poniżej zestawiono tematy, które powtarzają się w pracach kilku komisji lub podkomisji. Przy każdym podano numery punktów, zespoły, które go podejmują, oraz to, co wymaga wspólnego ustalenia. Zestawienie ma pomóc przewodniczącym komisji i podkomisji w rozmowie o podziale pracy; niczego nie przesądza.

Nazwy komisji podano w skrócie, numery punktów według numeracji ciągłej.

Sakramenty i katecheza

1. **Bierzmowanie** (pkt 10, 20, 37, 38, 95, 111)
   - podejmują: Duszpasterstwo i Ewangelizacja (podkomisja młodzieży); Przekaz Wiary: katecheza; Kult Boży: celebracja
   - do ustalenia: jeden dokument czy osobne opracowania
2. **Pierwsza Komunia Święta** (pkt 10, 37, 113)
   - podejmują: Kult Boży; Przekaz Wiary: katecheza dzieci, udział rodziców
   - do ustalenia: czy zarządzenie obejmuje program przygotowania
3. **Katechezy przedsakramentalne i posakramentalne, wspólne minimum** (pkt 6, 18, 20, 37)
   - podejmują: Przekaz Wiary (podkomisja nauczania religii); podkomisja parafii; Kult Boży
   - do ustalenia: ujednolicać z założenia czy po diagnozie; relacja do „Vademecum sakramentalnego”
4. **Chrzest dzieci** (pkt 10, 85, 110)
   - podejmują: Kult Boży; Przekaz Wiary (podkomisja rodziny): rodzice; Duszpasterstwo i Ewangelizacja (podkomisja nowej ewangelizacji): kerygmat
   - do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań
5. **Katechumenat dorosłych** (pkt 27, 29, 50, 110)
   - podejmują: Przekaz Wiary (podkomisja formacji dorosłych); Kult Boży: obrzędy; Lud Boży: pkt 50
   - do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań
6. **Powracający, apostazja, pełna komunia** (pkt 7, 27, 50, 88)
   - podejmują: Duszpasterstwo i Ewangelizacja (podkomisja nowej ewangelizacji); Lud Boży: rozróżnienia kanoniczne; Przekaz Wiary: dalsza formacja
   - do ustalenia: wspólne wskazania czy osobne
7. **Małżeństwo: przygotowanie i liturgia sakramentu** (pkt 13, 119, 130)
   - podejmują: Przekaz Wiary (podkomisja rodziny): więź małżeńska i młode małżeństwa; Kult Boży: liturgia, muzyka
   - do ustalenia: która komisja lub podkomisja podejmie przygotowanie narzeczonych; podział zadań
8. **Okazje progowe i punkty wejścia do parafii** (pkt 22, 28, 85)
   - podejmują: Duszpasterstwo i Ewangelizacja (podkomisja nowej ewangelizacji); Przekaz Wiary (podkomisja parafii): droga człowieka w parafii
   - do ustalenia: granica między głoszeniem a towarzyszeniem

9. Mistagogia i katecheza liturgiczna (pkt 20, 38, 124)
- podejmują: Kult Boży; Przekaz Wiary: mistagogia po sakramentach
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

Formacja dorosłych, liderów i posługi

10. Formacja dorosłych i świeckich (pkt 20, 30, 52, 124)
- podejmują: Przekaz Wiary (podkomisja formacji dorosłych); Lud Boży: tożsamość, apostolstwo, posługi świeckich
- do ustalenia: jeden program czy dyrektorium i osobna mapa dróg

11. Formacja liderów, animatorów, ewangelizatorów, formatorów (pkt 31, 32, 81, 90, 94, 139)
- podejmują: Przekaz Wiary: profil lidera, formatorzy; podkomisja ruchów, podkomisja nowej ewangelizacji, podkomisja młodzieży, Dzieła Miłosierdzia: programy specjalistyczne
- do ustalenia: wspólna szkoła czy osobne

12. Katechista, lektor, akolita, nadzwyczajny szafarz (pkt 32, 36, 55, 125–127)
- podejmują: Lud Boży; Kult Boży: formacja liturgiczna, CFL; Przekaz Wiary: katechista w katechezie
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

13. Kierownictwo duchowe (pkt 20, 47, 66, 96, 116)
- podejmują: Lud Boży; Kult Boży: relacja do spowiedzi; podkomisja młodzieży
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

14. Homilia i posługa słowa (pkt 20, 66, 90)
- podejmują: Lud Boży (formacja prezbiterów); Duszpasterstwo i Ewangelizacja: szkoła głoszenia słowa
- do ustalenia: czy szkoła wchodzi w formację stałą duchowieństwa

15. Diakonat stały (pkt 62–65, 124)
- podejmują: Lud Boży; Kult Boży: katecheza o diakonacie i posługach
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

16. Powołania (pkt 20, 23, 72, 118)
- podejmują: Lud Boży; Kult Boży: modlitwa o powołania; Przekaz Wiary: katecheza powołaniowa
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

Parafia i jej duszpasterze

17. Tożsamość parafii, wspólnota wspólnot, parafia misyjna (pkt 14–18, 25, 53, 75)
- podejmują: Przekaz Wiary (podkomisja parafii); Struktury Diecezjalne: definicja prawna; Duszpasterstwo i Ewangelizacja: nawrócenie misyjne
- do ustalenia: wspólny opis parafii i wspólne kryteria

18. Rady parafialne (pkt 21, 54, 165)
- podejmują: Struktury Diecezjalne; Lud Boży: współodpowiedzialność, formacja członków; podkomisja parafii
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

19. Diecezjalna Rada Duszpasterska (pkt 76, 160)
- podejmują: Struktury Diecezjalne: statut; Duszpasterstwo i Ewangelizacja: zadania, koordynacja
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

20. Proboszcz i duchowni w parafii (pkt 23, 66–70, 74, 166, 167)
- podejmują: Lud Boży; Struktury Diecezjalne: urząd, prawa i obowiązki; podkomisja parafii: pkt 23
- do ustalenia: granica: życie i formacja a status prawny

21. Przekazywanie parafii, ciągłość dzieł (pkt 68, 140, 166)
- podejmują: Struktury Diecezjalne; Dzieła Miłosierdzia, Lud Boży: wymagania co do dokumentacji
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

22. Wizyta duszpasterska (pkt 21, 86, 170)
- podejmują: Duszpasterstwo i Ewangelizacja (podkomisja nowej ewangelizacji); Struktury Diecezjalne: normy organizacyjne i finansowe
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

23. Liturgia w parafii, adoracja, otwarte kościoły, pobożność ludowa (pkt 19, 107, 115, 123)
- podejmują: Kult Boży; podkomisja parafii: pkt 19
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

Ruchy, młodzież i media

24. Status i statuty ruchów (pkt 82, 171)
- podejmują: Struktury Diecezjalne; podkomisja ruchów: ewidencja, kryteria eklezjalności; Lud Boży
- do ustalenia: kto i w jakim trybie weryfikuje statuty

25. Nadużycia władzy duchowej, konflikty (pkt 48, 69, 83)
- podejmują: Lud Boży; Struktury Diecezjalne: procedura zgłoszeń
- do ustalenia: wspólna procedura czy osobne

26. Ochrona małoletnich, standardy wyjazdów (pkt 93, 105, 157)
- podejmują: Struktury Diecezjalne (Kuria, delegat); podkomisja młodzieży
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

27. Ewangelizacja cyfrowa, komunikacja parafii (pkt 22, 89, 99, 100–102, 149)
- podejmują: Duszpasterstwo i Ewangelizacja (podkomisja mediów); podkomisja nowej ewangelizacji, podkomisja młodzieży, podkomisja parafii, Dzieła Miłosierdzia
- do ustalenia: wspólne wskazania dla przestrzeni cyfrowej czy osobne

28. Nabożeństwa uwielbienia, modlitwy o uzdrowienie (pkt 91, 120)
- podejmują: Kult Boży; podkomisja nowej ewangelizacji: projekt instrukcji
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

29. Fotografowanie i filmowanie celebracji (pkt 105, 113, 119)
- podejmują: Duszpasterstwo i Ewangelizacja (podkomisja mediów); Kult Boży
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

30. Kalendarz diecezjalny (pkt 76, 79, 93)
- podejmują: Duszpasterstwo i Ewangelizacja; podkomisja ruchów, podkomisja młodzieży
- do ustalenia: wspólny kalendarz czy osobne

31. Informacja o wspólnotach, formacji i pomocy (pkt 7, 78, 145, 146)
- podejmują: Duszpasterstwo i Ewangelizacja (podkomisja mediów); Przekaz Wiary: ścieżki; podkomisja ruchów: ewidencja; Dzieła Miłosierdzia: baza pomocy
- do ustalenia: wspólne miejsce informacji czy trzy bazy

Dzieła miłosierdzia

32. Wolontariat młodzieży, szkolne koła Caritas (pkt 24, 98, 143)
- podejmują: Dzieła Miłosierdzia; podkomisja młodzieży; służba liturgiczna
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

33. Kapelani więzienni i szpitalni, chorzy (pkt 59, 117, 148)
- podejmują: Duszpasterstwo i Ewangelizacja; Kult Boży: sakramenty; Dzieła Miłosierdzia: pomoc, wolontariat
- do ustalenia: jedne wskazania czy osobne dla więzień i szpitali

34. Rodziny i osoby w kryzysie, poradnictwo (pkt 12, 24, 47, 97, 137)
- podejmują: Przekaz Wiary (podkomisja rodziny): rodziny w trudnych sytuacjach; Dzieła Miłosierdzia: baza placówek, kierowanie do pomocy
- do ustalenia: która komisja lub podkomisja podejmie poradnictwo rodzinne; podział zadań

35. Caritas i dzieła miłosierdzia w parafii (pkt 18, 24, 138)
- podejmują: Dzieła Miłosierdzia; podkomisja parafii: pkt 24
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

36. Caritas diecezjalna: statut, finansowanie (pkt 141, 150, 162, 181)
- podejmują: Dzieła Miłosierdzia; Struktury Diecezjalne: statut; podkomisja dóbr doczesnych: finansowanie
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

Struktury i dobra doczesne

37. Diecezjalna Rada Ekonomiczna (pkt 160, 173, 175)
- podejmują: Struktury Diecezjalne (referent Komisji); podkomisja dóbr doczesnych
- do ustalenia: kto przygotowuje projekt; tryb uzgodnień z organami wymaganymi przez prawo

38. Świeccy w zarządzaniu i administracji (pkt 68, 156, 179)
- podejmują: Struktury Diecezjalne (podkomisja dóbr doczesnych); Lud Boży: odciążenie duchownych, przygotowanie świeckich
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

39. Utrzymanie duchownych, Dom Księży Emerytów, Fundusz Wzajemnej Pomocy Kapłańskiej (pkt 70, 157, 162, 185)
- podejmują: Lud Boży: potrzeby, zasady opieki; podkomisja dóbr doczesnych: regulacje finansowe
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

40. Seminarium (pkt 73, 162, 181)
- podejmują: Lud Boży; Struktury Diecezjalne: statut; podkomisja dóbr doczesnych: finansowanie
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

41. Binacje, trynacje, intencje mszalne (pkt 112, 170)
- podejmują: Kult Boży; Struktury Diecezjalne: strona prawna i finansowa
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

42. Zabytki, konserwator, muzeum, archiwa, remonty, cmentarze (pkt 132, 133, 158, 169, 186)
- podejmują: Kult Boży (podkomisja budownictwa i sztuki sakralnej); podkomisja dóbr doczesnych: finansowanie, zgody; Struktury Diecezjalne: muzeum, archiwa, cmentarze
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

43. Muzycy kościelni, pracownicy świeccy (pkt 129, 184)
- podejmują: Struktury Diecezjalne (podkomisja dóbr doczesnych); podkomisja muzyki kościelnej: wymagania, formacja
- do ustalenia: podział zadań i zakres opracowań

44. Porządkowanie prawa diecezjalnego (pkt 6, 154, 155)
- podejmują: Struktury Diecezjalne; Kult Boży, Przekaz Wiary: kwerenda we własnym zakresie
- do ustalenia: wspólna metoda kwerendy; klauzula uchylająca

Kwestie do rozstrzygnięcia przez Komisję Główną

1. Bierzmowanie i Pierwsza Komunia Święta: wyznaczyć po jednej komisji prowadzącej i postanowić, że w każdej z tych spraw powstaje jeden dokument.
2. Katechezy przedsakramentalne: rozstrzygnąć, czy ujednolicenie na poziomie diecezji jest założeniem prac, czy zależy od wyniku diagnozy, oraz jak ma się ono do „Vademecum sakramentalnego".
3. Formacja liderów: zdecydować, czy diecezja tworzy jedną szkołę z kilkoma ścieżkami, czy odrębne szkoły dla animatorów młodzieży, liderów ruchów, ewangelizatorów i formatorów dorosłych.
4. Parafia: powierzyć jeden opis parafii i kryteria jej żywotności podkomisji parafialnej, a pozostałym komisjom zadania szczegółowe.
5. Duchowni w parafii: rozgraniczyć zakres Komisji ds. ludu Bożego (życie, formacja, posługa) i Komisji ds. struktur diecezjalnych (urząd, prawa i obowiązki, obejmowanie parafii).
6. Ruchy i wspólnoty: ustalić, kto i w jakim trybie weryfikuje statuty oraz które podmioty muszą je posiadać.
7. Diecezjalna Rada Ekonomiczna: wskazać przygotowującego projekt i tryb uzgodnień, z zachowaniem kompetencji organów wymaganych przez prawo kanoniczne.
8. Kapelani i powracający do Kościoła: w obu sprawach wyznaczyć jedną komisję prowadzącą spośród trzech, które je podejmują.
9. Informacja: rozważyć jedno diecezjalne miejsce informacji o wspólnotach, drogach formacji i pomocy zamiast trzech osobnych baz.
10. Podkomisja ds. muzyki kościelnej: poprosić o własne zagadnienia, ponieważ jej rozdział ma charakter wstępny.
11. Porządek prawa: przyjąć wspólną metodę kwerendy dla wszystkich komisji i rozstrzygnąć sprawę klauzuli uchylającej.

Załącznik. Karta odpowiedzi konsultacyjnej

Materiał pomocniczy do zebrania uwag. Wypełnia osoba odpowiedzialna za zebranie wyników konsultacji.

Parafia / wspólnota / środowisko:
Data spotkania i liczba uczestników:
Część (komisja), rozdział i numer punktu Lineamenta:
Opis doświadczenia lub sytuacji:
Rozpoznana potrzeba:
Proponowane działanie i oczekiwany efekt:
Uwagi, głosy odrębne i kwestie do dalszego rozeznania:

Prosimy nie umieszczać danych pozwalających identyfikować osoby pokrzywdzone, treści spowiedzi ani informacji z kierownictwa duchowego. Sprawy wymagające indywidualnej interwencji należy zgłaszać właściwą drogą.